

פרוטוקול מס' 41

מישיבת ועדת העבודה שהתקיימה ביום ו'
כ"ד בסיון תשל"ד, 14.6.74, בשעה 09.00

נכחו:

חברי הועדה:

ש. ארבל - אלמוזלינו - היו"ר
ה. זיידל
מ. ורטמן
מ. גז
י. יודין
ח. שמעוני
א. א. אבטבי
פ. גרופר

מוזמנים:

ד. כוכבי - משרד העבודה
י. גורלניק - משרד העבודה
ב. עובדיה - משרד הקליטה
ה. בירגר - הסתדרות המהנדסים
פ. אוסטר - מזכיר הסתדרות המהנדסים
ג. בן-ישראל - יו"ר הועדה לעניני אקדמאים
מ. נגור - הועדה לעניני אקדמאים
א. חסון - חבר הועדה המרכזת של הסתדרות
ז. שנקמן - הסתדרות ההנדסאים
מ. שובר - הסתדרות ההנדסאים
ר. שפי - הסתדרות ההנדסאים
י. שטיאר - הסתדרות ההנדסאים
ז. לזר - הסתדרות ההנדסאים
א. כהן - תעסוקת אקדמאים

מזכיר הועדה:

י. שומרון

רשם:

"חבר המתרגמים"

סדר היום: 1. פיסורי עולים אקדמאים ממקומות עבודתם והמשבר בקליטה -
הצעת לסדר-היום של חה"כ ז. שובל.

ש.א. אלמוזלינו - היו"ר:

אני מתכבדת לפתוח את הישיבה. אני מקדמת את כל אורחינו בברכה: נציגי משרד הקליטה, שרות התעסוקה, חבר הועדה המרכזת, חברי הסתדרות ההנדסאים והטכנאים, נציגי הסתדרות המהנדסים והגב' ש. פיישר ממועצת פועלי חיפה שמטפלת באקדמאים. ואנחנו עוד מחכים לנציגות של אקדמאים עולים מבריה"מ. הודענו להם והם רוצים לבוא, כי אחרי הישיבה הקודמת שקימנו בנושא זה מסרנו קומוניקט שהיה ביטוי למה שנאמר כאן. הם כנראה נפגעו קצת, אם כי אינני יודעת על מה ולמה, והתחילו להחתיים על פטיציות כמחאה ותגובה על כל מה שכביכול נאמר בוועדה. אני מצאתי לנכון בכדי להבהיר את אי ההבנה שהיתה, להזמין אותם לישיבה וכך תנתן להם הזדמנות להגיד מה שיש להגיד. אין כל צורך לא בחתימות ולא במכתבים. אני מקווה שיגיעו. בינתיים נתחיל בישיבה ומאחר והאורחים רבים היום, אבקש מהאורחים להצטמצם. אנחנו בישיבה הקודמת הזמנו את נציגי ההסתדרות מר חסון ומר נגור ומאחר ולא שמענו אותם בישיבה הקודמת, אני מבקשת את מר חסון לפתוח ולומר מה יש להסתדרות לומר בנושא הזה הן לגבי הבעיה כולה, היקפה והקשיים שנתקלים בהם, והן מבחינת פיטורי עולים, שזהו תושא עליו אנו דנים. פיטורים זה אומר הבטחת תעסוקה. אם יש תעסוקה מובטחת גם אין פיטורים.

א. חסון:

לפני כששה שבועות קבלתי את רשות המחלקה לקליטה ופיתוח בוועד הפועל של ההסתדרות מידי ח"כ ה. זיידל. כעבור יומים קבלתי מחיפה עצומה חתומה בידי עשרה מהנדסים עולים מבריה"מ אשר נתקבלו עם עוד כשלושים מהנדסים עולים לעבודה במסגרת דואר חיפה, ומעל ראשם איום בפיטורים. הבעיה הזו אינני יודע אם מצאה את פתרונה אם לאו, על כל פנים ההסתדרות נרתמה בכמה וכמה מישורים על מנת להתמודד עם הנושא. אני חייב לציין את התגובה המהירה של מ.פ.ח. ושל רכזי הקליטה במסגרת מ.פ.ח. וכך היחה התערבות מצד עובדי המדינה וכתוצאה מזה קוימו כמה וכמה בירורים עם וועד העובדים במקום, על מנת למצא דרכים לעכב את האיום של הפיטורים. אני חייב לומר שזו היחה למעשה הפגישה הראשונה שלי עם הבעיה הזו. מחלקת הקליטה והפיתוח עוסקת בתחום של הקליטה החברתית-תרבותית בהסתדרות, אבל התחומים האלה מתרבים והולכים, ואי אפשר משום שאנו פועלים במסגרת של 61 מועצות פועלים באמצעות רכזי קליטה כמעט בכל אחר ואחר, שלא להתיחס למכלול של הבעיות גם בתחומים התעסוקתיים ובבעיות אין ספור שיש להתיחס אליהן, ויש בכוחה של ההסתדרות להשפיע בכיוון לפתרון.

בשבועות האחרונים הקדשנו מאמץ גדול באופן יחסי על מנת לברר שאלות מסוימות ולאסוף במקצת חומר. אותם מהנדסים שהזכרתי עבדו דואר חיפה הנדסה, בתור הנדסאים-טכנאים במקום. אני חייב לציין שבאופן יחסי נקלטו במקום יותר מאשר במקומות אחרים. הסיבות לפיטורים הם מכלול של יחסי אנוש ובעיות שהתעוררו בתחומים רבים, אך יש להם השלכה כללית. השאלה אינה רק חיפה. השאלה היא באיזו מידה ניתן להתמודד עם השאלה הזאת של יחסי הגומלין בין הסתדרות המהנדסים לבין הסתדרות ההנדסאים והטכנאים, כדי להגיע למודוס אשר יאפשר צמצום מעשי של בעיות הפיטורים. בהקשר רחב יותר העניין הזה מתקשר עקב מחסור בעבודה, ועקב העובדה שכאלה מהנדסים עולים נמצאים היום בשוק מחוסרי העבודה ומספרם עלול לגדל. יש לציין דוקא את המאבק שהמחלקה שלי עומדת בראשו, ושזיידל ניהל אותו משך ארבע השנים האחרונות, מאבק שהמחלקה מנהלת במשך שלוש שנים רצופות. יש פה קודם כל שאלה של אפליה גילית ויש בעיה של מושג הזמניות בעבודה. שני הדברים גם יחד אינם בלעדיים בתחום העולים ופוגעם גם בעולים וותיקים, אבל הרישום החזק יותר הוא בתחום העולים, משום שצריך להבין שעל פי קסטפיסטיקה שאטפנו בימים האחרונים, על אף המאמצים הגדולים אשר נעשו הן ע"י הסתדרות המהנדסים והן ע"י הסתדרות ההנדסאים והטכנאים אשר במשך שנתיים אפשרו קליטתם של למעלה מאלפיים מהנדסים עולים, וזה בנוסף לכ-800 בוגרי הטכניון אשר בערך מידי שנה בשנה יוצאים אל השוק כתנם לימודיהם. התעורר בזמן האחרון דוקא באותו מישור, העניין הקשור ברויה מטוימת בענפים מסוימים והשוק איננו יכול בשום פנים ואופן לתת את התשובה החד-משמעית לעניין תעסוקתם שלהמהנדסים. לדעתי צריך לפעל בכמה כיוונים, ואני מרשה לעצמי להעלות את הנושאים האלה, משום שיש בכוונתנו לעשות מאמץ מצד המחלקה כדי להביא לזרוז מסוים בהכרעות בתחומים אלה. המישור הראשון

הוא תחיקה על מנת למנוע ככל האפשר את הרישום הקשה של האפליה הגילית המבוגרת בתחום זה. יש לבחן את האפשרות של ביטול מושג הזמניות. בשני התחומים גם יחד אני מתיחס לאותן ההחלטות אשר נתקבלו בוועדה ה-12 של ההסתדרות על פי יוזמת המחלקה והפכו למעשה להחלטות מחייבות מצד ההסתדרות. אני ארשה לעצמי לקרא את תוכן ההחלטות האלה, משום שיש בהן משום החייבות הסמדרותית מפורשת לפעל בשני התחומים הללו.

נאמר כאן "ההסתדרות תעמיק את פעילותה בקליטת העליה במטרה לסייע לשילובם המהיר של העולים בחיים התרבותיים והרוחניים של ישראל, להושיט מלא העזרה בקידום של העולים בחיי העבודה, ויצירת אווירה חברותית למען התמוגגותם המלאה עם כלל ציבור העובדים בישראל. בכדי להשיג מטרת אלה תפעל ההסתדרות א) להפיכתם של מקומות עבודה למוקד לקליטת עולים, ועדי עובדים נדרשים לספל בעולים כמו בותיקים. יקבע נציג קליטה במקומות העבודה הגדולים. ב) לבחינת האפשרות של בטול מושג זמניות המתנגש בקליטת עליה. ג) לבטול הסכמים מיוחדים וקיימים במוסדות ציבור כמו בממשלה ועיריות לפיהם מגבילים את הזכויות הסוציאליות והפנסיוניות של העולים הוותיקים. ד) להפעלת חקיקה מתאימה נגד אפליה גילית, הסדור הזה במקום העבודה פוגם במגמת העליה ובסדור בעבודה של העולים המפוטרים. "אשר לבעיה כיום, אנחנו עומדים במצב של הצפת מחקרים אשר החל משנת 1971 והלאה הביאו לנו תחזיות לפעמים נוגדות אלה את אלה ביחס למצב שעלול להיווצר בענין קליטת האקדמאים. חברי הוועדה ורב החברים המסובים כאן בוודאי עשו את הכרתם בזמנו עם דו"ח ועדת טריפון על שני גלגוליו. כלומר, התחזית הקודרת המוחצת הראשונה והמתוקנת השנייה, וכן עם דו"ח ועדת אחירם, כאשר המספרים בתחומים אחדים העבירו אותנו למצב די קשה ולתחזית די קודרת כאשר הויכוח סביב הענפים או המקצועות שלגביהם עלול להיווצר רויה הוא ויכוח משני, והמספרים תופשים למעשה את הדבר העיקרי כיום.

נשאלת השאלה האם לא הגענו למצב כזה שמדע פחות גמיש, כדי לדעת כיצד אנו צועדים לקראת השנים הקרובות. אני הייתי יכול לציין שהדוגמא הזו חוזרת על כמה וכמה מוסדות מדעיים פה במדינה. אני חייב לספר לחברים שבאתי בדברים כדי לברר שאלות הנוגעות להרחבת התחום של המחקר השמושי והפיתוח הטכנולוגי הנדסי במדינה עם פרופ' ג. שטיינר אשר בתוקף התפקיד עסק מספר שנים בסוגיות אלה, ולהפתעתי הוא מציין שאי אפשר למצא מספרים מעודכנים בתחומים אלה לא השוואתיים ולא אבסולוטיים בישראל, כאשר הנתונים האחרונים שעליהם ניתן לבסס במשהו את ההערכות השונות הם של 67-68. המצב העובדתי הוא כזה שלמרות הסכנות הצפויות גם בתחום של העסקת רופאים ובוודאי בתחום מדעי הרוח והטבע, צוואר הבקבוק היום הוא בתחום העסקת המהנדסים. בשנתיים האחרונות כ-2% של העליה היו מהנדסים. זה מספר עצום אם אנחנו לוקחים בחשבון גם את המספר המתיחס לבעלי המקצוע, יש כאלפיים מהנדסים מתוכם כמחצית, כ-85% למעשה הם מהנדסים עולים ונמצאים במצב קשה. רב המהנדסים הם עולים מבריה"מ, כ-43% מעולי בריה"מ מקרב העולים הם בעלי מקצועות חופשיים בהשוואה ל-18% באוכלוסיה שלנו והדברים ידועים. בתוך בעלי המקצועות האלה כ-2% בעלי תואר מהנדס. האפשרות אשר נתגלו לפעמים ביוזמתם של העולים עצמם נעים בשני כיוונים. כיוון אחד הוא כיוון הנראה לי טבעי במצב הקיים. אם אנחנו מנסים לפתור את הבעיות פתרון מידתי, והוא לאפשר למהנדסים עולים להכנס לתחומים של העבודה של הנדסאים וטכנאים, ואדבר אח"כ על יחסי הגומלין ועקרון ההדדיות שהסתדרות ההנדסאים והטכנאים חובעת מהסתדרות המהנדסים. אבל אני רוצה קודם כל למקד את הבעיה בתחום זה. אפשרות אחת היא בכיוון של העסקת כהנדסאים-טכנאים. האפשרות השנייה שהיא חזת קודרת ביותר, זה גילוי התופעה האחרונה של לא מעט מהנדסים עולים שמוכנים לעבוד מחוץ ברירה כעובדים פשוטים. היגיעו הדברים עד כדי כך שלמעשה במו ידינו אנו הופכים אדם על ההשקעה העצומה שלו והמאמץ האינטלקטואלי הרב בשנות הלימוד לעובד פשוט, ובוודאי לא תחשדו בי שיש לי איזו הערכה פחותה ביחס לעובד או לפועל כשלעצמו. נשאלת השאלה אם מדינת ישראל חייבת לעודד, להשלים או להסכים לאונך ימים עם התופעה הזאת. לדעתי - לא. אני חושב שצריך לעשות מאמץ מתואם כיום, אני מדבר על מאמץ בין-ממשלתי הכולל זרועות רבות ככל האפשר וגם בעזרה ותמיכה פעילה מצד ההסתדרות, כדי לנסות להפך ולו במקצת את היחס

המיוחד במינו הקיים בהעסקת מהנדסים במפעלים שונים בתעשיה הישראלית. הנתונים ידועים. בהשוואה לארצות מתפתחות, הפרופורציה בהעסקת מהנדסים במפעלי התעשיה שלנו הוא של 1:3½, כאשר גם בתחום זה ניתן ע"י העדפת מפעלים אנ תביעה מצד מפעלים מאושרים לעשות איזה שהיא מאמץ ממשלתי אדיר על מנת להגדיל את מספרם של המהנדסים המועסקים באותם מפעלים עצמם. מיותר לציין גם שאותה פרופורציה קיימת בארצות מתפתחות שלפיהן בין מהנדסים והנדסאים הפרופורציה היא של 1:3 או 1:4 ואף היא נותנת פתח מסוים על מנת להגדיל את מספר המהנדסים המועסקים. אני מדבר על פתרונות חלקיים בלבד, אפשרויות של העסקת המהנדסים. אני רוצה להתייחס גם לתחום של המחקר השמושי. אשר להשקעות עצמן, ואני מניח שחלק מן החברים כאן יודע מה עומקה של הבעיה. המשק הישראלי נמצא בפרופורציה של 1:7, 1:5 בהשקעות למחקר שמושי ולפיתוח הטכנולוגיה ההנדסית. בזמנו הוצעו הצעות שונות על מנת להקים מכון למחקר שמושי שבו יועסקו כמה מאות מהנדסים עולים ומהנדסים וותיקים בפרויקטים מיוחדים אשר יש בהם משום תכנון של מפעלים אשר אינם עומדים מבחינת ביצועם בטווח הקצר ביותר ובטווח הנראה לעין, אבל גם בתחום זה נראה לי שאפשר ושחייבים לעשות משהו.

אני רוצה לסכם ולומר: קיימת שיחות

ידידותיות מאד עם ראשי הסתדרות

המהנדסים ועם החבר שיינמן, כדי להבין היכן למעשה נוצרה, ובאיזו צורה הבעיה של היחסים המתעוררים במשטח ויכוח ציבורי, שהוא נכבד מאד כשלעצמו, אבל התוצאות של הויכוח עלולות לפגוע באפשרויות קליטת העולים עצמם. בתחום זה אני חייב להדגיש את העובדה שהחברים שלנו הסתדרות ההנדסאים והטכנאים מתבססים בעמדתם על עקרון של הדדיות, שלפי דעתם אי אפשר בשום פנים ואופן לראות את המעבר למעלה למטה כביכול, ממהנדס אשר מועסק כטכנאי, מבלי שהעקרון לא יפעל בכיוון ההפוך. לכן יש חשיבות רבה בעצם הנסיון לזמן את החברים יחד ולשמוע כיצד הם עומדים בשלב זה.

מאחר וכאן הסוגיה בכל זאת מתמקדת לגבי

ש.א.אלמוזלינו - היו"ר:

הענין הזה של מהנדסים והנדסאים, הייתי

רוצה לשמוע מהסתדרות המהנדסים מה אתם חושבים על הסוגיה הזאת. מהן הבעיות שאתם נתקלים בהן.

תרשו לי להרחיב במקצת את הרקע של

ה. בירגר:

הבעיה הזו. איך זו בעיה של פיטורי כמה

מהנדסים. הבעיה היא אם יש מקום למהנדסים לחיות במדינה הזאת, כלומר, למהנדסים נוספים. כבר הוזכר שבערך 2% מכלל העליה הם מהנדסים. נאמר פה שישנן תחזיות סותרות, אבל יש עובדות ששום מחקר לא נחוץ בשבילן. 45% מכלל העליה הם אקדמאים וזאת אפשר היה לדעת מספר שנים לפני כן כאשר ידענו מה אחוז הלומדים בארצות מהן תבוא העליה. אחוז המהנדסים כפי שהוא כיום אינו תלוי בשום מחקר. אין שום סיבה שבהמשך העליה האחוז ירד. החשבון פשוט: 50 אלף עולים זה 1000 מהנדסים. לזה יש לצרף מעל ל-1100 מהנדסים בוגרי הטכניון, ועכשיו מצטרף לזה גם הטכניון בת"א. עוד זמן מסוים לפני מלחמת יום הכיפורים נקלטו אלפי מהנדסים. השוק היה רעב. הוא נסתם לאט לאט מקצוע אחרי מקצוע ועכשיו הוא סתום לגמרי. נראה כיצד נקלטה העליה מרוסיה שעליה במיוחד מייחדים את הדבור כאן. באים מהנדסים עם נסיון שונה ועם לימודים שונים מכל איזורי בריה"מ ומקצועות שונים. מתבררים כאן כמה דברים: קודם כל חינוך ספציפי מאד ונסיון פי כמה ספציפי בעבודה. כך למשל בא מהנדס יין או מהנדס ליצור נעלים ויש ביניהם מקצועות שבכלל לא קיימים בארץ ואמנם אפשר היה ליצר אותם, ויש כאלה שנמצאים בצידי המקצוע המקובל בארץ. אח"כ מתחילות צרות נוספות: לא יודעים עברית, לא יודעים אנגלית. מטפיק שאספר מקרה שמהנדס אחד בעל ותק ובעל פטנטים, האפשרות היחידה שהיתה לו היא להיות מחסנאי וגם זאת אי אפשר היה לתת לו כיון שלא ידע אנגלית. הם לא יודעים את הסטנדרטים שלנו, את הציוד שלנו. פשוט מאד הם הופכים לדרגה שניה בציבור המהנדסים, עד כדי כך שקיימת סכנה שמשרק ישמעו על מהנדס שהוא רוסי, אף מבלי לראות אותו לא ירצו לקבל אותו לעבודה. מהן האפשרויות. ניקח את האפשרות הקשה להעלות את הרמה הטכנולוגית של המשק, כדי שאחוז המהנדסים בארץ לתעשיה לא יהיה חצי מזה שקיים בחו"ל. אגב, הסיבה לכך היא שיש מפעלים קטנים שבעל הבית אומר: אני המהנדס, קונים ידע מיושן מחו"ל ולא רוצים לעשות

מחקר. בנוסף לכך יש מוסדות ממשלתיים בהם שולטים טכנאים שלא נותנים למהנדסים להכנס לעבודה של מהנדסים. האפשרויות לתעסוקת מהנדסים מוגבלות, ומשום כך מוטב הנדסאי עובד מאשר מהנדס יורד! עלינו להתייחס לסטטיסטיקה הקיימת ברצינות גמורה ולהיות אופטימיסטים ולהניח שהעלייה תגדל, ושום טיח לא יעזור פה. צריך לגלות את העובדות ולחפש פתרונות. אני מניח שאין זה במסגרת הועדה לחפש פתרונות להעלאת רמת היצור במדינה כדי להעסיק יותר מהנדסים. אגב, המהנדס העולה במהירות גדולה עובר לתסכול גמור. באחרונה אני מופיע לפני מהנדסים מבריה"מ, ואני רואה את התסכול אצלם, כשהם רואים אחרי כמה שבועות מהן אפשרויות העבודה. יש ביניהם כאלה שעובדים כפועלים ואתן לכך דוגמא:

מהנדס שגר בנתניה, עובד בח"א ומקבל 30 ל"י ביום. מהנדס טקסטיל שעובד בטקסטיל כפועל. מה היעילות בעבודת כפיים של מהנדס שיש לו וחק של עשרים שנה בחינוך ובפקוח טכנולוגי קל להבין. יש בעיה אחרת המיוחדת למדינת ישראל וליהודי. היהודי בדרך כלל לא מסתפק בהשכלה של טכנאי, הוא רוצה להיות מהנדס. ההוכחה לכך: לפני כשנתיים שלוש הטכניקום בגבעתיים היגיע למשבר, למרות ההשכלה המצוינת שהוא נותן. מה התברר? בוגרי הטכניקום הולכים לטכניון להמשך לימודים ומפסידים את הזמן שלמדו. זאת דוגמא אחת רק שיש אצל היהודי גטיה להשכלה אקדמאית, ומכאן תוצאה פשוטה. בה בשעה שבכל ארץ יש שלושה ארבעה טכנאים על כל מהנדס, בישראל זה בדיוק להפך. אם תשוו את מספר המהנדסים שישנם בארץ למספר האמיתי של הנדסאים וטכנאים, תראו שזה אולי אחד לאחד. האם הטכנולוגיה שלנו היא אחרת מאשר בכל העולם? באים מהנדסים ואומרים שיש אפשרות לעבוד כטכנאים ויש מקרים כאלה רבים. אני עצמי נתקלתי במקרה כזה. בא מהנדס שיש לו מקצוע מיוחד במינו, ויש רק מקום אחד בארץ שיכול להעסיק אותו, תעשייה מתוחכמת. אני מתקשר עם המנהל והוא אומר לי: למהנדס אין לי מקום, כבר קבלתי מהנדס. אני שואל אותו: אולי יוכל אותו מהנדס לעבוד כטכנאי? אמר לי: חלילה, היו לי כבר די צרות בענין זה ואני לא מסכים. הוא לא אמר לי שאין מקום לזה. הוא לא פירט את דבריו, יחכן שהצרות נגרמו לו ע"י הטכנאים במקום שיש להם גיבוי מצד הסתדרות הטכנאים, או מועד העובדים. הדבר לא נחקר.

לגבי המקרה הספציפי של המהנדסים בחיפה. אני נדהמתי מהנמוק שבח"א יש מעט מהנדסים אצלנו יש הרבה מהנדסים, אנו צריכים להוריד את זה לפי הסטנדרט הישראלי. אנו שנים נתקלים בבעיה הזאת. רק לפני כשנה וחצי התעוררה השאלה הזאת בהנדסה בח"א. נאמר לנו שאין מקומות למהנדסים, אך לעומת זאת יש הרבה מקומות להנדסאים. כשהתחלנו לטפל בזה התברר שיש קיר אטום. כוחה של הסתרות ההנדסאים הוא רב מאד. פנינו לאברמוביץ, כתבנו תזכירים, פנינו לוועדה המרכזת ושום דבר לא זז. דברנו עם השר אלמוגי שאמר לנו: אתם צודקים, אבל כדי שאוכל לעשות משהו, אני צריך להוציא תקנה. אני אוציא תקנה, שנקמן יכריזו שביחה, תלכו לוועד הפועל. בוועד הפועל לא כל כך מתלהבים מהרעיון הזה, שתקבל הממשלה מהנדסים. והנה המהנדסים נופלים בין שני הכסאות. משרד התקשורת במובן זה הוא מיוחד במינו. אני חושב שיש הפרת חוק בזה שהנדסאים הם מנהלי מחלקות ואגפים כאשר אין להם לפי החוק זכות לחתום על תוכניות. יש חוק רישום המהנדסים. זה על מנת לענות על הדרישה של הדדיות. לא יחכן שארגון כלשהו יהיה יותר חזק מהחוק שנתקבל.

לסכום: הבעיה של המהנדסים תלך ותחמיר. כבר עכשיו הם כותבים לארץ מוצאם: אנו עוד לא עובדים וזה עוצר את גלי העליה, כי באין קליטה אין עליה. אם לא תהיה קליטת מהנדסים לא תהיה עליית מהנדסים.

פ. אוסטרר:

לא הכינותי מספרים, אבל הבעיה קמה ועומדת לפנינו יום יום ומחריפה מיום ליום. יש לנו היום מהנדסים שעובדים בתור פועלים: בתעשייה הצבאית, במקומות פרטיים, בכור ובמקומות אחרים. הבעיה בוערת וזועקת עד השמים. אנחנו פונים אליכם, אני ברכתתי את א. חסון שנכנס לתפקידו, וכפי שפניתי קודם לה. זיידל שעמד בראש המחלקה בהסתדרות, היום יש לנו הזדמנות ראשונה לפנות לנציגי הכנסת. אני מבקש לא לזלזל בעובדה הזו, שזה אוצר שהיגיע אלינו ואנחנו לא יודעים לקלט אותו. קיימת התמרמרות רבה בציבור המהנדסים העולים.

אלה בדרך כלל עולים מרוסיה, אבל התופעה קיימת גם בקרב עולים מהנדסים אחרים. אנו מטפלים באיש מפרס כפי שמטפלים באיש שבא מרוסיה או רומניה או מכל ארץ אחרת. נכנס עולה חדש לעבודה בעיריית בני-ברק, ובקושי קבל דרגה ג-ד, ומשום מה הצלחתי להוודע שקיים מקום בצפת אצל מהנדס העיר, ופתאום קבל שם דרגה א'. הוא היה מוכשר מאד והוא ממשיך בתפקידו. הבעיה במיוחד קשה של אגרונומים, כימאים ומהנדסי טקסטיל. פניתי למפעלי יכק-חק"ל ואמרתי להם: אתם המוסד שצריך לקלט לפחות אגרונום אחד. פניתי ל"הזרע" בחיפה למר לנדאו. הוא הבטיח לי משהו. דברתי עם האיש מהחווה כאן ולבסוף הושבו פניתיים. מי יכול להשפיע? יש דבר מה לעשות בארץ הזו, תקציב נותנת הסוכנות, ומה שדרוש הוא קצת רצון טוב. אתמול הייתי במפעל טל-רד. מהנדסים עולים חדשים נמצאים בדרגות 1-2, והדבר ממש לא יאומן. אלה הדרגות הכי נמוכות. מהנדס בוגר הטכניון לא מתחיל לעבוד בדרגה פחותה מ-4-5. עולה חדש עם ותק של 18 שנה ויותר, נאלץ לעבוד בדרגה 1-2. עובדות אוכל להביא ככל שתרצו. מי מסכים לדבר כזה? אני מכיר מהנדס רוסי שהשכלתו זהה להשכלתו של ד"ר בחקלאות אצלנו והוא ציוני עם לב חם והוא מרוצה שקיבל עבודה בתור רפתן בבי"ס חקלאי בראשון, בי"ס חקלאי של ויצו. ד"ר לחקלאות שהוא רפתן. אני מכיר אותו ואבקש אתכם להזמין אותו. לא יתכן שלא יקלט איש שיכול להביא תועלת רבה במכון וולקני, אבל הוא שותק. אבל לא רבים אנשים מסוגו. רבים יותר יורדים מהארץ. כל יום באים אלינו אנשים שאומרים לי: אנחנו נאלצים לרדת מן הארץ. מביאים עולים חדשים וזה עולה המון למדינה. אחרי המתון כשחסרו לנו מהנדסים, עלה למשרד הבטחון 30 אלף לירות להביא בן אדם ארצה בשנים 65-67. היום כשבאים מהמהנדסים אין בשבילם מקום. הבעיה עם הטכנאים קשה מאד, אך לדעתי לא כאן המקום לדבר על זה, אנחנו יכולים למצא לזה פתרון בינינו. אני מכניס כמה שאני יכול מהנדסים בדירוג של טכנאים. לעתים אני מסתיר את עובדת היותם מהנדסים ומכניס אותם כטכנאים לעבודה על מנת שתמצא להם פרנסה. לדעתי זה יכול להביא לשיפור רמת הטכנאים בארץ, אם כי גם בארץ יש רבים מאד טובים למדי.

לדעתי יש לפנות למפעלים הסתדרותיים.

בסולל בונה פיטרו לפני כחודשים עשרים

מהנדסים, למרות הפניה שלנו בשם מחלקת הקליטה ולא רצו לחזור בהם. יש ליצר קואפרטיבים ולתת להם תקציב. באים 5-6 איש הרוצים להקים קואפרטיב ואין להם עם מה להתחיל. הם מוכנים לעבוד בתור פועלים, אבל שיחנו להם איזו אפשרות להלוואה. אין הלוו אות ליצירת קואפרטיבים. אני חוזר כאן על הבעיה שהציג מר חסון: יש לשנות את המצב בהסתדרות. מזכיר ההסתדרות הכללית מתבקש להוציא חוזר, כפי שהוצע פעם במ.פ.ת"א שעל ועדי העובדים לטפל גם בזמניים, ובמיוחד בעולים חדשים ממש כפי שהם מטפלים בוותיקים. הטענה הרגילה של ועדי עובדים היא שאינם מטפלים בעובדים זמניים, אותו אדם פוטר בזמן הנסיון שלו.

ש.א. אלמוזלינו - היו"ר:

אני רוצה לשאל שאלה אליה לא התייחסתם כלל: אתם הסתדרות מהנדסים, עולים חדשים

בוודאי נמצאים בשורותיכם, מדוע לא הבאתם אתכם עולה חדש מהנדס שנשמע מפיו על הבעיות האלה? הנושא הוא פיטורי עולים מהנדסים, וההגיון מחייב שבעת שמדברים על עולים מהנדסים ובעיותיהם, יובא אחד מהם לכאן.

ה. בירגר:

לא פנו אלינו בבקשה כזאת ומאחר ואנו עצמנו אורחים לא נהגנו על פי רצוננו.

אנו מוכנים להביא לכאן אפילו משלחת של מהנדסים ממקצועות שונים ותשמעו מה יש להם לומר בנדון.

ש.א. אלמוזלינו - יו"ר:

אני מקבלת את ההסבר, אם כי אני סבורה שהייתם סוברנים להחליט את מי תביאו

אתכם לכאן. נשמע עכשיו את נציג ההנדסאים והטכנאים. בישיבה הקודמת עוד לפני השתתפותה של נציגות הסתדרות המהנדסים, הועלתה כאן השאלה ע"י גורמים שונים ובמיוחד ע"י נציגי משרד הקליטה, שבכל זאת ישנם מהנדסים שהם מחוסרי עבודה כיום והיו מאד רוצים לעבוד בתור הנדסאים או טכנאים וקיימת אפשרות כזאת לקליטה בעבודה, אבל הדבר לא ניתן להם, משום שהסתדרות ההנדסאים והטכנאים אינה מאפשרת את הסדור המתאים לכך. מצאנו לנכון

להזמין אתכם ולשמוע כיצד אתם רואים את הסוגיה הזאת וכיצד ניתן להתגבר עליה אם ניתן בכלל.

ז. שנקמן:

אני רוצה להתייחס לאותו פרסום בעתונות, וזה היה פרסום אחיד וזה כנראה כתוצאה

מקומוניקט שלפיו בישיבת ועדת העבודה של הכנסת האשימו נציגי משרד הקליטה את הסתדרות ההנדסאים כאילו הסתדרותנו מונעת הסבת מהנדסים והדבר פוגע כמובן באפשרויות קליטתם. אני מביע בזה אתמחאתי על הפרסום הזה, ואם אכן נאמרו הדברים כפי שהם נאמרו ע"י אנשי משרד הקליטה, הרי הדברים סותרים את האמת. אני אביא שתי ראיות: אין לנו כל התנגדות וכל ענין להתערב לשלילה באותם המקרים כאשר מהנדס או מורה או היסטוריון כלכלן במקצוע הספציפי הוצר שהוא מביא איתו מבריה"מ רוצה לעבור קורס וללמוד מקצוע בכל רמה שהיא ובכל תואר שהוא המקובל והדרוש בארץ. אני חושב שנעשה חסד עם העולים, עם המדינה ועם עצמנו אם אנחנו נדאג כי אנשים יקלטו בישראל באותם מקצועות, באותם תפקידים בהם חסרים עובדים, אשר יתרמו לפיתוח המשק ולא ליצר תעסוקה מלאכותית בענפים שאין צורך בהם. אנחנו בארץ לא ניצר תעסוקה למהנדסים ולא להנדסאים בבניית שבילים להובלת עצים מגיעים מהנדסים עם דיפלומה שהוא מהנדס בניה לבנין שבילים והובלת עצים בחורף, כיון שאין לנו לא השטחים ולא היערות של סיביר. ההפך הוא הנכון. אני שמח שיושב אתנו מר גורלניק, מנהל אגף להכשרה מקצועית של משרד העבודה ויו"ר ההנהלה של המכון הממשלתי להכשרה טכנולוגית. אני מוכן להעיד את מר גורלניק על דבריו. בבאר-שבע, במכללה הטכנולוגית, בי"ס להנדסאים וטכנאים בבאר-שבע המשותף למכון הממשלתי ולאוניברסיטת בן-גוריון, פרסמו על הרשעה לקורס מזורז להנדסאים במספר מקצועות לאקדמאים, מזורז מכינן שהקורס הזה יקח בחשבון את הידע הקיים אצלו, יקבל תוספת כפי שזה נדרש עפ"י תוכנית הלימודים בישראל ויסיים את לימודיו ויהיה הנדסאי בישראל ולא יהיה מורה לספרות רוסית עתיקה או חדשה, או מהנדס להובלת עצים במקום שלא מובילים עצים. עד כמה שאני יודע נרשמו 7-9 מהנדסים, וכמובן קורס כזה עוד לא נפתח. המכון לפריון עבודה ויצור, משרד העבודה, משרד הקליטה והעליה, קורס למכנאי יצור, המכון לפריון ויצור ת"א. את הדוקומנט הוצאתי מתיג של מנהל מחלקת ההדרכה של הסתדרות ההנדסאים, דבר המעיד על שיתוף פעולה בנושא זה. "אקדמאים וקדם-אקדמאים במקצועות ריאליים או בעלי קישה למקצועות ריאליים, בעלי רצון לעסוק וכו' וכו' מוזמנים להרשם לקורס וילמדו ויסימו". עוד פעם יש פה כותרת: משרד העבודה, משרד לקליטת העליה, משרד העבודה, קורס מחשבי כמויות לבנין, המטרה הכשרת מהנדסים וטכנאים כמחשבי כמויות בנין. אני מדגיש: מהנדסים וטכנאים כאחד.

אם כבר הזכרתי את משרד הקליטה, אני מוכרח להביע תרעומת מסוימת. קבלנו מכתב פניה מהתאחדות הנדסאים וטכנאים עולים חדשים מבריה"מ. הפניה היתה לשר הקליטה, למזכיר ההסתדרות, למנהל מחלקת הקליטה של ההסתדרות היהודית. מכתב זועק: מה טוענים העולים האלה? ועליכם לדעת כי בבריה"מ בעיקר, ואולי גם ברומניה, כל אדם מרגע כניסתו לעבודה מלווה אותו במקביל לתעודת הזהות ולפנקס צבאי גם פנקס עבודה. בפנקס העבודה רשומה כל ההיסטוריה המקצועית שלו: מקום העבודה, התפקיד שהוא מילא וכדומה. רשום שהתחיל בתפקיד זה וזה, המשיך בתפקיד כזה וגמר בתפקיד אחר. אתה רואה שעבד בתפקיד של מהנדס ראשי במפעל כזה וכזה או כמהנדס בכיר במפעל זה או אחר וכשהוא מגיע לישראל ורוצה לקבל למקום עבודה מסוים, ובעיקר בשרות הציבורי, מפני שעלינו לדעת, ביחר סיגנוס בגיבורי ישראל בבעלותו של סא"ל שחורי, ואני לא יודע אם שחורי הוא מהנדס או הנדסאי או אולי בכלל לא זה ולא זה, ויש לו מפעל משגשג למתכת והוא מקבל את העובד בהתאמה לתפקיד ואינו שואל לא אחי ולא את אף אחד, הוא יקבל את מי שהוא רוצה, מי שמתאים לו לתפקיד, והאמת היא שטוב כך לעשות. אבל כשהוא מגיע לשרות המדינה, אומרים לו: לא אדוני, אמנם אתה מתאים לתפקיד הזה, אבל התפקיד הזה שייך למהנדסינו, על כן אסור לך להגיש את מועמדותך ואיננו יכולים לקבל אותך. הם כמובן נותנים את כל הפירוט. התייחס למכתב הזה אדם אחד בלבד וזה ירוחם משל, שהעביר את המכתב להלל זיידל מנהל מחלקת הקליטה דאז. המכתב מ-10.12.73 וח"כ זיידל פנה לא פעם אחת בבקשה למשרד הקליטה והבטיח לנו שידאג שתקוים הפגישה, והבנתי אחר"כ שהוא הרים ידים, כיון שפה אולי יתחלפו שרים, אולי יהיה מנכ"ל אחר. זה המצב, וכשהלל זיידל נכנס לכנסת עוד בתוקף תפקידו כח"כ שאלתי אותו מה

יהיה עם ההדבר הנזכר לא קבלתי תשובה מתאימה. אני הזכרתי זאת בהקשר לשני דברים. האחד, אנשי משרד הקליטה לפני שאתם מטיחים ואשמות ב סתדרותנו, פנו אלינו. הרי אף אחד מכם לא שאל אותנו מילה בנושא זה של קליטת מהנדסים. לפני יומים הרמתי טלפון למר לביא סגן המנהל הכללי והחשובה שלו היתה בנושא זה: עד כמה שידוע לי שר הקליטה עומד לפנות אליכם. ובכן כיצד נעשה הדבר? קודם מאשימים ורק אח"כ פונים ולא להפך? כי מה דרך היא?

דבר שני, רצייתי להפנות חשומת ליבכם לכותרת. מדברים על קליטת עולים, וכשמדברים על קליטת עולים, בשביל זה. שנקמן כמוזכיר ארצי של צוות המזכירים שיושב כאן איתי ובשביל הסתדרות ההנדסאים עולה הוא עולה באשר הוא, ולא זה אשר נולד עם כפיית זהב בפה ושני רק עם כפיית אלומיניום. יש בעיה של קליטת עליה, ובשבילי עולה חדש אם הוא מהנדס, או פרופסור או טכנאי או מסגר בשבילי הוא בראש וראשונה אדם וכך יש להתיר לו. אני עולה רוסייה ואיש לא יאשים אותי שאני מקפח עולים מרוסייה, אבל הנני רחוק מלנהג בדרך של אפליה. בשבילי עולה הוא אותו עולה בין אם בא מסוריה, עירק או רוסייה. הוא יהודי ובן אדם קודם כל.

מהנדס בירגר הזכיר שקומה פגישה בינינו, אבל צריך לדייק ואני אוסיף פרטים חסרים. ה. זיידל השתתף בפגישה שערכנו אצל אברמוניץ בחדש. מצאתי שם את וסרמן מהסתדרות המהנדסים ואת בירגר וגם ח"כ זיידל השתתף. מה היתה תשובתי? אותו סגנון, יש דין אחד לכולם ולא יתכן מצב שבו יאמר: יפוטרו טכנאים ובמקומם יכנסו בעלי תעודת של מהנדסים, או שיש משרה פנויה באיזה שהיא מקום ויש זכות קדימה לעולה מרוסייה שהוא מהנדס ומהשירים יהנו ההנדסאים בין שהם ילידי הארץ או עולים. אני דוגל באותו יחס לכולם. חוק השבות מקנה זכויות שוות לכולם ולא משנה מהו הרוחב הגיאוגרפי שבו נולד. בדרך זו של אמירת חצי אמת לא נפתור את הדברים.

מ. ורסמן:
אני סבור שיש הבדל בין עולה חדש ובין תושב הארץ הוותיק. עולה חדש אם יוסל עליו לסבל ירד מן הארץ, בעוד שהתושב יתאזר בסבלנות.

ז. שנקמן:
אני רוצה להזכיר ליושבים כאן את ההפגנות שהיו בנושא הדיור. יש בעיות לכולם וצריך לספל בכל הבעיות. העניינים לא כל כך פשוטים. באים חברים מהסתדרות המהנדסים ומדברים על עולים חדשים וטוענים לזכות כזאת. אם מדברים על וותיקים יש שנוי בנוסח. בבתי"ס להנדסאים היום, ואני לא רוצה להמעיט בנושא בעיות קליטת עליה, אבל נגד עינינו צריכה להיות עובדה אחת. בבתי"ס להנדסאים וטכנאים לומדים כ-12 אלף סטודנטים שהם מחר יוצאים לעבודה. בבתי"ס להנדסאים וטכנאים ועולים זה מוצא חן או לא מוצא חן הם ברמה טובה, והם נותנים ידע מקיף ונכון אמרו חברינו המהנדסים שיש בכלל בעיה של מהנדסים במדינה. הבעיה קיימת ולא אזכיר הזדמנויות אחרות בהן דנו בנושא, כאשר ידוע שבישראל יש הכשרת עודף של מהנדסים מול הכשרה פחותה של הנדסאים וטכנאים. כמה שזה עולה למדינה, מה התועלת שצמחה מזה זו בעיה אחרת ולא נכנס לזה עכשיו. בי"ס להנדסאים פתר בעיה שלא מדברים עליה, כאשר 50% מהלומדים היום בבתי"ס להנדסאים הם מבני עדות המזרח. את זה יש לזקף לזכותו של המכון הממשלתי שפיתח אפשרות זו ולזכות תרום לנו הקטנה למכון זה. יש שם היילים משוחררים, וכי כל אלה לא מתדפקים על דלתות נותני העבודה? איך אני יכול להגיד אפילו על פני טכנאי הנדסאי עולה חדש שהוא עולה חדש תושב קרית שמונה בן העדה המרוקנית ואני צריך להגיד לו: לא, אתה במקום שני והוא במקום ראשון. אולי כך צריך לנהוג, אבל זה צריך להיות בגילוי לב ותוך בירור ודיון גלוי, אבל לא במחתרת. לשנות דברים כאלה. כאשר מדברים על תפקידים, אם יקבע איזה שהוא ניקוד שעל פיו לעולה חדש יש נקודת זכות באיזה שהוא מקום, אני מקבל את הדין, אבל לא אקבל שום דין שלעולה חדש אם יש לו תואר כזה יש לו שתי נקודות ועולה חדש שיש לו תואר אחר יש לו נקודה אחת בלבד. פה אני מדבר על שויון. מדברים על תפקידים. רבותי, אין כלל תפקיד, זוהי המצאה ישראלית, אין תפקיד של מהנדס ואין תפקיד של הנדסאי, יש תפקיד במפעל ויש מפעל במפעל השיכון, אם זה מפעל איזורי או מפעל מחוזי או ראש קבוצת פיקוח.

יש עובד מעבדה ויש מנהל מחלקה ויש מחשב כמויות, ויש מנהל מרכזת טלפונים ויש בוחן קוים במרכזת טלפונים ויש עוד תפקידים רבים. יש תפקיד כזה, ובו דרושה השכלה טכנית הנדסית, זה המצב וזו האמת. מה קורה למעשה? אומרים החברים מהסתדרות המהנדסים, ויש גם בעיה פסיכולוגית כאן, אבל השאלה היא אם אנחנו מקלים עליהם או נותנים להם יתר חומר לתסכול ולמרירות. ישנם טכנאים הנדסאים מבריה"מ אשר עובדים כחרטים וכמסגרים וכאינסטלטורים מכיון שלא מצאו תעסוקה במקצועם. משתדלים לעזור להם למצא עבודה מתאימה יותר. יש ביניהם מתוסכלים עקב כך ולפני כמה ימים נכנס אלי בחור ואמר לי: בוא מהר, כאן מחכה עולה חדש. עומד בחור מחייך ומרוצה, טכנאי מבריה"מ, גר ברחובות, היגיע לפני חודשים ארצה, כולו חיכני ומאושר. עובד כחרט במחנה צבאי. לא השיג עבודה בתפקיד בכיר והלך לעבוד כחרט והנה הוא מאושר ומחייך, תענוק לראות אותו. ספר שיש לו שני ילדים הלומדים בבי"ס ומזלו שבביה"ס הילדים לא דוברים לא רוסית ולא אידיש וכך ילדיו לומדים עברית. האם אנחנו צריכים להוסיף לו את התסכול? אמרו פה שישנם מהנדסי יין ומהנדסים ליצור הנעלים. האם צריך לכפות על היקב להעסיק אדם במקום שאין בו צורך? האם זוהי ההצעה שלכם? ואם הוא מהנדס יין, אם אין תעסוקה בתפקידו, אין תעסוקה גם בשביל הנדסאי וטכנאי יין, מפני שזה אותו הדבר רבותי.

ה. זיידל:

המהנדסים הציגו כאן שתי בעיות, אחת מהן זו בעיה של הנדסאים ובעיה שניה

של תעסוקה בכלל, של מקצועות שאין בהם צורך.

ר. שפי:

אני חושב שגם לנו מותר להביע דעתנו על הנושא באופן כללי, גם לנו כואב

בעית קליטת העליה, לא הכל קשור עם ההנדסאים.

ז. שנקמן:

וכי מה מוטל עלינו לעשות, אולי לקחת את אותו הנדסאי ליינות ואותו מהנדס

ליינות ולדאג להסבה עבורם. אני אומר ששתי האפשרויות פתוחות, אם יש צורך במהנדסי כימיה במגמת מזון ולא דווקא ליינות, אפשר לתת לו קורס השלמה כזה שהוא יהיה מהנדס טוב וכימאי טוב למזון, אבל לא לשימורי דגים מהאוקיינוס השקט. יכול המהנדס העולה לסיים קורס ולהיות הנדסאי למזון ויש כאלה שרוצים זאת. רק עכשיו נפתח קורס שלנו בשיתוף עם משרד העבודה, קורס של עשרים וכמה עולים חדשים עם השכלה אקדמאית שלמה או חלקית בהנדסת מכונות. עכשיו עומד להפתח קורס לעולים בשטח הבניה, חשמל ואלקטרוניקה. אין תפקיד מהנדס, יש תפקיד ובישראל יש חוק, ויש גם תקנות לייחוד פעולות. ועדת העבודה בקיאה מאד בנושא זה ש. ייחוד תפקידים. גם מה שקיים הוא המצאה שלנו עם העתק מטורקיה ויון. קיימות תקנות על ייחוד תפקידים למהנדסים במספר עיסוקים אשר הוצאו ע"י שר העבודה בעקבות מסקנות ועדות פרופ קצ'לסקי. אין לנו שום ערעור, אבל לא יכול להיות שבנוסף לחוק, נוסף לאותן המיגבלות שהחוק קבע לנו, ייחוד פעולות פנימי כרוחו הטובה של מנהל משרד ממשלתי זה או אחר, או מזכיר הסתדרות מהנדסים זה או אחר. חוק פרטי יכול להביא ח"כ לכנסת, אבל לא יכול אף אחד לעשות דין לעצמו. ידידי אוסטרר, אם אתה תצביע על מכתב אחד שלי או פניה אחת שלי או של אחד מהמזכירים שלג שלא להעסיק מהנדסים עולים חדשים או לא עולים חדשים, או להתנכל להם בעבודה - יו"ר ועדת העבודה תטיל כל קנס שתמצא לנכון. אוסטרר כתב ופנה למשרד השיעון ואיים בשביתה אם יתנו לטכנאים להכנס לתפקידים מטוימים שלא יוחדו על פי החוק.

ש.א. אלמזולינו - היו"ר:

אתה רוצה לומר שעוד לא היה מקרה שרצו שמהנדס יעבוד כטכנאי ואתם לא נתתם לו?

אני על כך רוצה לשמוע בצורה הברורה ביותר.

ז. שנקמן:

אביא עוד דוגמא, משום שהדי למצא מחלה צריך לגלות את השורש שלה ולא רק להוריד

את חומה. במשרד התקשורת קיימים תקנים ואנשים עובדים, ועובדים שם מהנדסים, הנדסאים, טכנאים ולא טכנאים וכולם עובדים. מעולם לא המשענו קול לא להעסיק אדם שאינו טכנאי והוא רק אישמקצוע שהגיע ברמתו לרמת טכנאי. אל תעניק לי תואר טכנאי אם לא מגיעלו, אבל עבודה? כמה שהוא רוצה אם

הוא מתאים לעבודה זו. אבל במשרד התקשורת, כאשר עובד בכיר, הנדסאי יוסטמן פינה מקום למהנדס בקר, כיון שבקר התאים לעבודה הזו והוחת לזה בקר יכול היה לעלות בדרגה או בתפקיד, והוא נענה לבקשת ההנהלה ויוסטמן עבר למשכנת פנויה מקבילה, איזה רעש הוקם עי הסתדרות המהנדסים על משקל "שלי שלי וגם שלך שלי". זה שיוסטמן פינה מקום לבקר זאת כבר תפשו, אבל חלילה שיוסטמן יעבור לתפקיד מקביל - זאת לא, על יוסמן ללכת תיחה. איזו שיטה זו? ובפרט שבאלקטרוניקה אין בכלל ייחוד פעולות.

לפי דעתך אפשר לחסל את הסתדרות המהנדסים?

פ. אוסטרר:

זאת לא, אבל גם את הסתדרות ההנדסאים אינני רוצה לחסל. אביא דוגמא אחת,

ז. שנקמן:

משפחה של עולים שמישהו פנה אלי בעבורם: אולי אפשר לעזור להם. מה התברר? האבא מהנדס בניין בהתמחות אינסטלציה סניטרית, אדם מעל 60. אני פניתי לגורדון בחרות ולחצתי עליו שיתקבל לעבודה ולא עזר לי, עד שהסתדר העבודה במשרד פרטי ולא באמצעותי. אשתו רופאה, כמה שעות בזבזתי בנסיעות לרעננה ולמקומות אחרים כדי שתחפש עבודה בקופ"ח. כשהיא ספרה לי על הבעיה של בנה, אני סדרתי אותו במשרד התקשורת בת"א. הבן מהנדס טלקומוניקציה בהתמחות למרכזות טלפונים. שמו ישראל פלינר. נקודה אחרונה: כאשר ישבנו אצל אברמוניץ אמרתי: מחוץ לייחוד פעולות זה ייחודי, זה נקבע בתקנות, כל היתר בזכויות שוות. אמר החבר ה. זיידל: אני בהחלט מזדהה עם העמדה הזו. אמר בירגר: זה לא. עולה חדש הנדסאי אינו בן אדם! הוא לא צריך לאכל? הכל פול אחד מחוץ לאותם תפקידים שהחוק ייחוד אך ורק למהנדסים. אנא, עשו עבודה קונסטרוקטיבית, תדאגו לכך שהמהנדסים מכריה"מ יהיו ברמה נאותה ויקבלו הרחבה לידיעותיהם, כי היום המצב של רבים מהם רמתם אינה מגיעה אפילו בתחום הצר לרמתם של ההנדסאים הגומרים בי"ס להנדסאים בישראל. זוהי עובדה ואי אפשר לברוח ממנה. נאמנים עלי המהנדסים שאומרים זאת. פול אחד לכולם ואז, כאשר יקבעו כלים אחידים ויקבעו נקודות, ויהיה מהנדס מטופל במשפחה והוא יותר מבוגר וייתר שלו יש זכות קדימה הוא יכנס ולי אין שום טענה נגד זה. אם כבר דובר כאן על פיטורים, מדוע לא נאמר שבסולל בונה פוטר עשרים מהנדסים וטכנאים? בסולל בונה יש לנו וועד אחד של מהנדסים, הנדסאים וטכנאים. אתם חושבים שהוועד הזה קיפח מהנדסים על פני הנדסאים? למה ליצר תמונה כה מעוותת? באותם מקומות עבודה שהסתדרות המהנדסים לא עושים את הדברים אותם הזכרתי קודם, אנחנו בוודאי לא נעשה. איננו יכולים לכפות על וועד עובדים או על נציגות של טכנאים באותו מקום עבודה, כאשר שם מתעוררות בעיות שונות, כשאתם טוענים ששם זורקים את המהנדסים החוצה ואילו ההנדסאים נמצאים במקומם. התפקידים אינם בבעלות הסתדרות ההנדסאים, אינם נמצאים בבעלות פרטית, אלה הם תפקידים שכאשר יהיו פנויים, יהיו פנויים לכולם. מנהל כוח האדם אומר שיש זכות קדימה למהנדסים, ואם כבר מתפנה מקום עבודה בתפקידים אחרים, אינו רוצה שמהנדסים יתפשו גם את מקומות העבודה האחרים שהתפנו. צריך להבין זאת. שום כוח בעולם כולל הכוח שלי לא ישנה גישה כזו, מה גם שהיא צודקת.

יש לי מספר הצעות. זכויות שוות לאזרח

באשר הוא אזרח וזכויות שוות לעולה

באשר הוא עולה מכל רמה שהיא, עם זכות למלא תפקידים לפי כשרם, לפי יכולתם ולפי החוקים הקיימים במדינת ישראל. כל התפקידים, להוציא אותם התפקידים שייחדו אותם על פי החוק, פתוחים בפני כולם באופן שווה. שנית, ינקטו פעולות, במקום כפית עובדים על מפעלים והחזקתם במשך שנה, הסבה להעמקת הידע בתחומים שונים, כולל הסבה לקבלת תואר הנדסאים או טכנאים בצורה מסודרת ובאמצעות כלים ממלכתיים. אם מדובר על לשכות עבודה, שלא יורו צר מצב שבו לחלק יש הרבה כלים ולחלק אין כלום, ואז התוצאה היא כפישהיא נראית. אם יש לי שרות תעסוקה, אז לשכת העבודה צריכה להיות לאותו הלבב העל-תיכוני בכללותו, ואז אם יהיה טפול אחד, באותה לשכת עבודה יהיה רשום או מהנדס או הנדסאי ואז שניהם יקבלו את הטפול מצד הממשלה והמדינה, בהתאם לאותם הכללים שיקבעו. באשר לכללים, בוודאי ניתן לקבוע כללים אחידים כאשר מדובר על התאמה לתפקיד, גודל משפחה, גיל, משך היות האיש מחוסר עבודה וכדומה, אבל בזכויות שוות וללא אפליה. אין לנו שום

התנגדות שמהנדס יעבוד בכל תפקיד שהוא, בתנאי שאנחנו לא נהיה מופלים לרעה ולא תהיה העדפה.

ש.א.אלמוזלינו - היו"ר:

אני חושבת שההצרה החשובה היתה מאד במקומה. נשמא את מר גורלניק.

י. גורלניק:

לפני שמתפתח ריב אחים טכנולוגי על לא דבר, כדאי אולי למקד את הבעיה בנקודה שבה באמת היא מתמקדת. הבעיה היא שיש לנו חוסר עבודה לאקדמאים במדינת ישראל בין אם הם מהנדסים ובין אם הם כלכלנים ובין אם הם בדרוג אקדמי בתחום של הפיזיקה או השטחים האחרים. זאת הבעיה וחבל שנותנים לבעיה הזאת איזה גוון מהסוג הזה שפה נסתמן. זה מקהה ללא צורך את הבעיה. האמת בשטח היא, ויסלחו לי הסתדרות המהנדסים והסתדרות ההנדסאים, ואנשי לשכות העבודה והאגף להכשרה, שאם יש עבודה, אם יש ביקוש לעבודה ולמומחיות מסוימת האיש יתקבל בעבודה. הבקוש לעבודה הוא כל כך חריף בתחומים מסוימים, חזרתי אחמול-שלשום מסיור עם השר בכמה מפעלים. במפעל אחד בבית שמש חסרים 500 עובדים ויש לו היום 500 עובדים. אני מתכוון למנועי בית שמש. הוא צריך עוד עשרה מהנדסים והוא בורר לו מבין 70-80 מהנדסים את הטוב ביותר. הוא עוסק בכירור הזה כבר שבוע ימים והוא עומד לסיים אותו ובסופו יקבל עשרה מהנדסים. הוא צריך אנשים. יש מפעל שאו שהוא חושב שאינו צריך או שהוא באמת לא צריך. יש שני סוגים של מפעלים. יש כאלה שלא היגיעו למודעות של מה משמעות העניין שלא יקבלו מהנדסים לעניין פיתוחם, ויש מפעלים שפשוט לא צריכים, שלפי החפוקה שלהם כרגע, לפי הליכי היצור שלהם כרגע, השקעות ההון וההון החוזר שבידם והריווחיות, הם לא צריכים מהנדסים. היום לשקל הכנסת מהנדס למערכת או כל עובד אחר, אם הוא מיותר זה נופל על ההכנסה מיד. איננו יכולים לעסוק פה בדברים מלאכותיים. זאת הבעיה. מוזר שמתפתח מן דבר כזה, ואנו מתחילים שוב בדלת האחורית לחזור לייחוד פעולות שהוא ריב ישן. הבעיה היא בהשקעות של המדינה ובפיתוח התעשייה. הבעיה היא במשאבים לפיתוח פרויקטים מיוחדים בבניה. הבעיה היא פיתוח המשק. איך עושים את זה יחד עם פיתוח בטחוני מואץ ועם כל הצרות שאנו נתונים בהן, זו הדילמה שאנו נתונים בה. אני מציע לחברים להסתלק מהריב הזה, מפני שהוא לא רלבנטי למציאות. אולי פה ושם יש איזה שהם שיבושים, ויעסקו בזה ועדת העבודה ביחד עם שר העבודה עם המעסיקים השונים כיצד להעסיק. כמה מהנדסים צריכה כור כינם לפיתוח המערכת שלה, זו הבעיה. כמה מהנדסים צריכה התעשייה האוירית והתעשייה הצבאית וקבלני המשנה. יש הזמנת גדולות מאד לתעשייה הצבאית והאוירית. בסדר גודל של שלושה מיליארד לירות ישראליות. המצוקה לידיים עובדות מקצועיות היא בכל הרמות, והבה נחדל לדבר על עודף של מהנדסים, הנדסאים ופועלים מקצועיים, כי למעשה הם חסרים. השאלה היא בעתוי הפיתוח של המפעלים, בקצב הביצוע ויכולת הביצוע. כי במקום שחסרים ארבעה טכנאים וחסר המהנדס, לא יכולים לתפקד הפועלים ולהפך.

יו"ר ש.א.אלמוזלינו:

השאלה היא מה עושים עד שיהיה פיתוח.

י. גורלניק:

אני קודם כל רוצה להניח את האצבע על דברים שחייבים חברי הכנסת הנפגשים עם גורמים של פיתוח המשק לדעת אותם. הנקודה המרכזית היא באיזה קצב יפותחו פרויקטים חדשים במפעלים קיימים ובאיזה קצב יפותחו פרויקטים במפעלים חדשים.

ש.א.אלמוזלינו - היו"ר:

שמענו את נציג משרד המסחר והתעשייה והוא לא עודד אותנו בנושא הזה אלא להפך.

י. גורלניק:

לי אין פטנטים בכיס. אני מצביע על הבעיה. אם משרד המסחר והתעשייה והאוצר לא יעודדו אותנו, הפורמציות המתווכות בוודאי לא יעודדו. כלומר, אם החברים הבסיסיים לא יתפתחו, הפורמציות המתווכות בוודאי לא יעזרו. לעצם העניין: במערכת של הכשרת הנדסאים וטכנאים יש הבדל גדול בין מה שהיה כשהתחיל הויכוח למציאות היום. כשהתחיל הויכוח הכשירו אלפיים טכנאים והנדסאים בארץ בבתי"ס שהתחילו את מעמדם. היום לומדים קרוב ל-12 אלף, כולם צמודים למוסדות האקדמיים ועובדים כמעט עם אותם הפרופסורים ועם אותם המורים בבתי"ס

להנדסה. הרמה היא רמה לעתיד לבוא, כך ני מקוה. אנו במערכת חו מקבלים לא מעט עולים מדיסצפלינות שונות, בתחום של הסבתם למקצועות שונים. היו מספר מהנדסים שבאו מדיסצפלינות שונות שלא היו מבוקשות בארץ לפני מספר חודשים. ישבנו ושברנו את הראש מה עושים כאן. הגענו לכך שאפשר לעשות להם קורס להנדסת יצור כדיסצפלינה משותפת. השאלה תהיה מיד כמה נחוצים להנדסת היצור, ולפי דעתי נחוצים עוד, כי זה החלק המפתח את התעשייה באופן כוללני. אנו נקיים מספר קורסים די מהירים בנושא הזה ואני רוצה שפה מביה איזה מודעות בינינו על העובדה שאם לא ניתן את הקורס הקצר הזה, הפכולמטיקה תשאר גם אם באופן מלאכותי נשבץ אותם בתוך המערכת. כלומר, אם אתם זוכרים את המקרה עם רופא השנים והויכוח הגדול שהיה, הפתרון היה בקורס קצר. הבעיה הייתה באותה קונפירנטציה להביא אותם למודעות שהם זקוקים לקורס הקצר הזה בכדי לעבור לטכנולוגיה מקובלת באיזור מסוים לטכנולוגיה שמקובלת באיזור אחר. זה א"ב שבוודאי מקובל על כולנו. לא כדאי לחדד את הויכוח על נושא שהוא במשמעות משותף לכולנו, כשהבעיה המרכזית בו היא לפעמים הנושא של השתלמות נוספת, עדכון טכנולוגי, בכדי ליישם אותם במערכות המשקיות והכלכליות בהתאם לצרכים החדשים. בסכום, כדאי למקד את הדיון לעובדה שיש חוסר עבודה צפוי לאקדמאים בכלל ובכלל זה גם למהנדסים.

ש.א. אלמוזלינו - ה"ן ר: מר גורלניק, אתה בדבריך לא נתת תשובה

לאותם העולים האקדמאים, לא חשוב אם

זה מהנדסים, הנדסאים ואחרים שהיום איך תעסוקה עבורם. מה עושים וזאת

השאלה. תשובה לטווח הקצר. אנו לא מדברים על פיתוח המשק לעשר השנים

הבאות שצריך לפתח אותו בכיוון כזה שיקלט גם אקדמאים. לזה אתם לא

נותנים לנו תשובה ואנו מסתובבים מסביב לאותה בעיה כל הזמן.

י. גורלניק: אני חושב שנתתי תשובה, אולי אינה נותנת

לבעיה אבל אמרתי שמוסכם על כולנו שהענין

נעוץ קודם כל בפיתוח. באופן מלאכותי אפשר עוד קצת לדחוס ואז הבעיה תחריף

בעוד חצי שנה. זאת נקודה אחת. נקודה שניה: נכון שחייבים לעסוק בהסבה

קצרה או ארוכה. חייבים לעסוק בהסבה בכל התחומים, אבל ההסבה גם היא חייבת

להיות מיועדת לצרכים ממשיים, שאם לא כן נעשה הטבה ואז נגדיל את הציפיות

לאחר אכזבות שכבר היו, וחלילה נגרום למפח נפש כפול ומכופל. ההסבה

כשלעצמה איננה רפואה אם אין מתרחבת התעסוקה באופן טבעי במישורים רבים

מפני שהציפיה שלנו תהיה נכונה לגבי התעסוקה שמתרחבת.

ש.א. אלמוזלינו - ה"ן ר: נקודת המוצא שלך היא שאנו לא צריכים

להיות צמודים לאידיאה הזאת שעולה חייב

לעבוד במקצוע שהביא איתו מחו"ל. אם הוא מהנדס - חייב לעבוד כמהנדס,

אם הוא כימאי - חייב לעבוד ככימאי, אם הוא מקצוע אחר - חייב לעבוד במקצוע.

אינך דוגל באידיאה הזאת שמלווה כיום את מרבית אלה שעוסקים בקליטה. זו

השאלה שעומדת לפנינו ואנו חייבים לתת עליה את הדעת. הנקודה הזו הועלתה

לפנינו שוב ושוב, שהעולה חייב לעבוד במקצועו שהביא עמו מחו"ל. אם בטווח

הקצר זה איננו ובטווח הארוך זה יהיה, חייבים אנחנו להתאים עצמנו וגם

העולה חייב להתאים את עצמו למציאות של היום, ולהסכים להסב את מקצועו

לאותם המקצועות שיש להם דרישה היום במשק. אני רוצה שהנקודה הזו תהיה

ברורה לנו לגמרי. אנו גם צריכים להסיק מסקנות.

י. גורלניק: אני לא אוציא מסקנות, משום שאני חושב

שיש פה התנקשות של חובות. יש פה סיטואציה

של התנקשות בין חובות ואנו לא יכולים באופן פסקני לפסל לכאן או לשן.

ברור שהמגמה הכללית היא לאפשר את הקליטה במירב האפשרות עפ"י הקריטריונים

שבעבר. אסור להקהות את המאמץ הזה מצד אחד. מול המאמץ הזה מוכרחים

לעמוד מול המציאות של היצע העיסוקים ומשלוחי היד שהארץ הזו מציעה.

ש.א. אלמוזלינו - ה"ן ר: כך הדברים מוגדרים ברור. אני רוצה לתת

את רשות הדבור לגב"פ, פישר, הקוסמת בקליטת

אקדמאים במועצת פועלי חיפה.

ש. פִּי שֵׁר:

בענין פִּיטוּרֵי אַקדמאים: אִף עוֹלָה אֵינְנו חוֹלֵק עַל הַחֹקֶה הַקִּיּוּמִית בְּמִדֵּינַת יִשְׂרָאֵל, אַחֲרוֹן נִכְנַס רֵאשׁוֹן יוֹצֵא, הַמַּצֵּב הַסּוֹצִיָּאֲלִי, צֶרֶכִי הַמַּפְעֵל. לֹא עַל זֶה הִיָּה הוֹיכּוֹחַ. בְּדוֹאֵר הַנְּדָסָה הִיָּה וִיכּוֹחַ הַיּוֹת וְהַמְהַנְדָּס הָרֵאשִׁי בְּדוֹאֵר הַנְּדָסָה הוּא גַם כֵּן עוֹלָה חֹדֶשׁ, יֵשׁ כִּזֶּה אֲלֶקְטְרוֹנָאִי רֵאשִׁי וְיֵשׁ לוֹ תוֹדָעָה שֶׁל מִידוּעַ הַמַּפְרָט, וּבְמִידוּעַ הַמַּפְרָט הַיְגִיעוּ מֵהַנְּדָסִי קֶשֶׁר וְטִלְפוֹנִים וְהוּא קִיבֵל אוֹתָם. עִכְשִׁיו בָּאוּ הָעוֹבְדִים בְּאִמְצָעוֹת וּוְעַד הָעוֹבְדִים וְעָרְעְרוּ עַל כֵּן. אֲנִי חוֹמַכֵּת בְּמָה שֶׁאֲמַר מֵרֵשׁ שֶׁנִּקְמַן, בְּמִיכְרֹזִים שֶׁל מִשְׁרַד הַתְּקִשׁוּרָה כְּתוּב: תְּפִקִּיד X, יִכּוֹלִים לְהַגִּישׁ מוֹעֲמֹדוֹת לְמִיכְרֹז סַכְנָאִים, מֵהַנְּדָסִים וְהַנְּדָסָאִים. בּוֹזֵמָן כִּזֶּה בְּרוּר שֶׁהַתְּבִיעָה שֶׁל הָעוֹבְדִים הִיא לְמִשְׁרֹת הָאֵלֶּה, וּמִשׁוּם כֵּן דְּרָשׁ וּוְעַד הָעוֹבְדִים לְפָטֵר אֶת הָעוֹלִים הַמְהַנְדָּסִים וְהַנְּהַלָּה מוֹדָעַת לְמִידוּעַ שֶׁל הַמַּפְעֵל וְכַמּוֹבֵן הִיָּתָה מְעוֹנֵינַת שִׁיתְקַבְלוּ מֵהַנְּדָסִים, כִּי חוֹשְׁבִים שֶׁהַמְהַנְדָּסִים הָאֵלֶּה אוֹלֵי יוֹתֵר טוֹבִים בְּדִיּוֹק בְּשִׁטָּה הַזֶּה שֶׁל טִלְפוֹנִים וְאֲלֶקְטְרוֹנִיקָה. דְּבַר שֵׁנִי: אֲתִיחַס לְעֵנִי קְלִיטָה עוֹלִים מְבִרִיָּה"מ. לְצַעֲרִי הָרַב לֹא הִיָּינוּ מוֹכְנִים בְּמִדֵּינָה לְקְלִיטָה עוֹלִים אֵלֶּה עִם הַיָּדָע שֶׁיֵּשׁ עִימָם. לְפָנַי כֶּ-15 שָׁנָה הִיָּה לִי וִיכּוֹחַ עִם הַסְּתֵדְרוֹת הַהַנְּדָסָאִים שִׁדְעוּ מֵהַנְּדָס מְכוֹנוֹת, מֵהַנְּדָס בְּנִי וּפְיָמִיָּה. הָאִימְרָה הַזֹּאת שֶׁל נְעָלִים, יֵינן, שְׁמִיָּיִן - הַלְּבַנְטִינִיּוֹת שֶׁלֹּא שָׁאֲנוּ הַכִּי יָפִים, מָה שֶׁיֵּשׁ אֲצִלְנוּ זֶה הַכִּי טוֹב וְמָה שֶׁיֵּשׁ בְּעוֹלָם לֹא קִיָּים. הַיּוֹם כִּבְרִי יֵשׁ לָנוּ מֵהַנְּדָסִי לַחַס, מֵהַנְּדָסִי מְזוֹן וְיֵשׁ הַכֵּל. אֲנִי לֹא דוֹאֵגֵת לְמֵהַנְּדָסִי הַיֵּינן, אֵלֶּה שֶׁהַיְגִיעוּ הַסְּתֵדְרוּ. בְּהַמְגַפֵּר נִתְקַבְלוּ גַם כֹּל מֵהַנְּדָסִים. הַמְנַהֵל הִיָּה סְנֵדְלֵר לְשַׁעֲבֵר וְעַד לְפָנַי שֶׁנִּתְּיָם לֹא חִשְׁבוּ כֹּל עַל מֵהַנְּדָסִים. הַיּוֹם הַמְנַהֵלִים הֵם מֵהַנְּדָסִים בּוֹגְרֵי הַטְּכְנִיּוֹן, יֵשׁ שְׁלוּשָׁה מֵהַנְּדָסִי נְעָלִים וְיֵשׁ גַּם סַכְנָאִי נְעָלִים בְּהַמְגַפֵּר. אֲצִלְנוּ הִיָּו רְגִילִים לְמוֹשֵׁג סַכְנָאִי - אִישׁ שִׁיּוֹשֵׁב בְּמִשְׁרַד. בֵּא סַכְנָאִי חֲשַׁמֵּל מְרוֹסִיָּה, סַכְנָאִי אַחְזָקָה פְּרָאקְסִלְנֵט, עֲבוּדָה לְאֲנָשִׁים מְסוּגוֹ בּוּדָאִי אֲפֶשֶׁר לְמַצָּא, אֲזִי אֵל תְּקִרְאוּ לוֹ סַכְנָאִי, אֲבָל הַתּוֹאֵר שֶׁלוֹ הוּא סַכְנָאִי וְהוּא יוֹדֵעַ לְקַרָּא תוֹכְנִיּוֹת. אֲצִלְנוּ יֵשׁ חֲשַׁמְלָאִים שֶׁלֹּא יָדְעוּ לְקַרָּא תוֹכְנִיּוֹת. קוֹדֵם הִיָּתָה הַרְגֵשָׁה שֶׁסַכְנָאִים צְרִיכִים לְשַׁבֵּת בְּמִשְׁרַד וּמִשׁוּם כֵּן לֹא הִיָּתָה בְּשִׁבִילֵם עֲבוּדָה. הַרְבֵּה מַפְעֵלִים, בִּינֵיהֶם כּוֹר, מְאִיִּשִׁים מִשְׁרֹת בְּמֵהַנְּדָסִים. מֵהַנְּדָסִים אֵלֶּה הֵם אֲנָשִׁי יְצוּר וְהֵם רוֹצִים לְהִיּוֹת מְנַהֵלֵי עֲבוּדָה, מְנַהֵלֵי מְשַׁמְרָת, מְנַהֵלֵי מַחְלָקָה. בְּרוֹסִיָּה לֹא מְדַבְּרִים עַל וּוְתֵק אֵלֶּה עַל תְּפִקִּידִים. הֵם אֲנָשִׁים עוֹבְדִים. אִם אֲנַחְנוּ רוֹצִים מְדִינָה מִתְּקַדְמַת עִם טְכְנֹלוגִיּוֹת מִתְּקַדְמוֹת, בְּמִידוּעַ - אֲנַחְנוּ חַיִּיבִים אֶת הַמִּשְׁרֹת הָאֵלֶּה וְאֲזִי זֶה מְמַרִיץ. אֲצִלִּי בְּאֶחָד הַמַּפְעֵלִים הִלְכוּ פוֹעֵלִים מְקְצוּעִים מִיּוֹמֵנִים לְעִבּוֹר קוֹרֵם מְנַהֵלֵי עֲבוּדָה. הַפּוֹעֵלִים הוֹלְכִים לְהַשְׁתַּלְמוּיּוֹת. יֵשׁ מִשְׁרֹת סַכְנִיּוֹת וְטְכְנֹלוגִיּוֹת שֶׁשֶׁם חַיִּיב לְעִבּוֹד אִישׁ סַכְנִי, הַנְּדָסָאִי אוֹ מֵהַנְּדָס. הוּא מְקַבֵּל אֶת הַתְּפִקִּיד כְּמֵהַנְּדָס בְּעוֹד שֶׁתְּפִקִּידוֹ הוּא כְּמֵהַנְּדָס עֲבוּדָה. אֲצִלְנוּ זֶה כִּבְרִי קִיָּים וְאִינן זֶה חֹדֶשׁ. כֹּאֵלֶּה יֵשׁ הַיּוֹם בּוֹלְקֵן הַרְבֵּה, וְגַם בְּמַגְפֵּר. אֶת הַסַכְנָאִיּוֹת הָעוֹבְדוֹת שֶׁם מְעִבִירִים הַיּוֹם קוֹרֵם שֶׁל מְנַהֵלוֹת עֲבוּדָה. כֵּן שֶׁיֵּשׁ מְקוֹם בְּתַעֲשִׂיָּה שֶׁלֹּנוּ לְבַעֲלֵי מְקְצוּעוֹת אֵלֶּה. מִשְׁלֵם בִּיקוֹת טִיב, לֹא יִתְכַן שְׁפוּעֵל יְעַבּוֹד בְּבִיקוֹרָת טִיב, זֶה מְקְצוּעַ שֶׁל סַכְנָאִי וְעוֹבְדִים כִּבְרִי סַכְנָאִים וְגַם מֵהַנְּדָסִים. לְפִי דַעֲתִי יֵשׁ לָהֶם זְכוּת קִידוּם בְּדִירוּגָה שֶׁלֹּהֶם, בְּמַקְצוּעַ שֶׁלֹּהֶם, בְּנִיתוּחַ עִיסוּקִים שֶׁלֹּהֶם, בְּדִירוּגוֹת אוֹטוֹמַטִיּוֹת שֶׁלֹּהֶם. כְּמוֹ שֶׁלֹּא יִכּוֹל לְהִיּוֹת פּוֹעֵל סַכְנָאִי, כֵּן יִכּוֹל מֵהַנְּדָס לְהִיּוֹת סַכְנָאִי. יֵשׁ עֲבוּדָה בְּאַרְץ, בְּאוֹתָם הַמְקוֹמוֹת שֶׁחוֹשְׁבִים הַמַּפְעֵלִים לְאִישׁ מִשְׁרֹת, הַמַּעֲבִיד יִכּוֹל לְהַחֲלִיט אֶת מִי יִקַּח. אִם תְּהִיָּה הַתּוֹדָעָה הַמְדִינָה לְאִישׁ אֲנָשִׁים בְּמִשְׁרֹת אֵלֶּה, תְּהִיָּה לָנוּ בְּמִדֵּינָה תּוֹצֵרֵת עִם אִיכּוֹת טוֹבָה.

אֲנִי רוֹצֵה לְהַתִּיחַס לְעוֹד כְּמָה דְּבָרִים. אֲנִי נִדְהַמְתִּי מֵהַקּוֹמוֹנִיקַט שְׁפוֹרְסֵם בְּמַעֲרִיב. אֲנִי רוֹצֵה לְהַצְהִיר כֹּאֵן שֶׁאִינן קוֹרְסִים לְהַסְבִּיחַ מְקְצוּעִיּוֹת שֶׁל מֵהַנְּדָסִים וְסַכְנָאִים. אֲנִי בֵּינן הַיּוֹזְמַת שֶׁל קוֹרְסִים וְאֲנִי מְכוֹנוֹת וּמִיעֲצָת. אִינן אִף קוֹרֵם לְמֵהַנְּדָסִים שֶׁיַּעֲשׂוּ מֵהֶם סַכְנָאִים. כֹּל מֵהַנְּדָס שֶׁמַּגִּיעַ מְבִרִיָּה"מ רְשׁוּם בְּפִנְקַס הַמְהַנְּדָסִים וְהָאֲדִרְכִּילִים, מִשׁוּם כֵּן בְּרוּר שֶׁאֵח"כ לֹא יִלְךְ לְהַרְשֵׁם בְּפִנְקַס הַסַכְנָאִים. ג) מֵאַחַר וְהִיָּתָה הַשְּׂמֵצָה כְּזוֹ בְּעֵנִי בְּרִיָּה"מ וּבְגִלְלָה זֶה בָּאוּ מֵאֵה הַחֲתִימוֹת, כֵּן נֹאמַר, 40% מֵהֶם אֵינֶם טוֹבִים. הָאֵמֶת הִיא שֶׁיֵּשׁ בִּינֵיהֶם מֵהַנְּדָסִים עִם רֵמָה מְקְצוּעִיּוֹת וְיָדָע פְּחוֹתִים מֵאֵלֶּה הַמְקוֹבֵלִים אֲצִלְנוּ. אֲנִי כִּשְׂאֵנִי מְרָאִינַת מֵהַנְּדָסִים עוֹלִים, אֵינְנִי מְסַתְּכֵלֵת לְפִנְקַס הָעֲבוּדָה, לֹא תְּמִיד הוּא מְהִימָן. כִּשְׂרָצוּ לְקֵדֵם מִיִּשְׁהוּ מְסוּיִם כְּתָבוּ לוֹ אִיזָה שֶׁם יָפָה, אִיזָה תּוֹאֵר מְסוּיִם וּלְפַעְמִים בְּכֹל לֹא עֲבַד עַל פִּי הַשֵּׁם הַזֶּה. צְרִיךְ לְדַעַת לְרִאִינן, וְאִם אֶת יוֹדָעַת בְּדִיּוֹק אִיפֹה הוּא עֲבַד אֶת יִכּוֹלָה לְתַאֵם אוֹתוֹ לְמְקוֹם עֲבוּדָה דוֹמָה. רֵמַת הַמְהַנְּדָסִים הָעוֹלִים שׁוֹנָה מֵאֵד זֶה מְזֶה, לְעֵתִים הָעִיר בֵּה לְמַדוֹ קוֹבַעַת, שֶׁם הַמְכוּן וּמְקוֹם הָעֲבוּדָה. אֲבָל בּוּדָאִי אִינן לָנוּ מְטוֹרְגִיָּה כְּמוֹ בְּרִיָּה"מ. יֵשׁ עֲנַפִּים שֶׁשֶׁם יוֹתֵר מְפוֹתְחִים, שֶׁם נְפוּצִים מֵאֵד מְנַהֵלֵי מְעַבְדוֹת, וְעוֹלִים שֶׁנִּמְצָאִים שָׁנָה בְּאַרְץ קִבְלוּ גַם הֵם תְּפִקִּידִים שֶׁל מְנַהֵלֵי מְעַבְדוֹת וְיֵשׁ שֶׁלֹּא יוֹדְעִים, לֹא יָדְעוּ וְלֹא עֲבָדוּ וּבְפִנְקַס הָעֲבוּדָה רְשׁוּם מָה שְׂרָשׁוּם וְהֵם אֵינֶם יוֹדְעִים. אִינן בְּכֹל עוֹלִים מְבִרִיָּה"מ, יֵשׁ אֲנָשִׁים מְכֹל עִיר וְעִיר,

מכל מוסד ומוסד. על תרומתם, על הקלטותם ועל הידע שלהם אני חושבת שהעדות הטובה היא של מנהלי מפעלים למיניהם. אני יכולה למנות לפניכם מהנדסים ראשיים ומנהלי מפעלים שיבואו ויספרו איך אנשי הצוות הזה עובדים. ברור שמטלורגיה בבריה"מ על רמה גבוהה, אלקטרוניקה ברמה יותר נמוכה, אבל המוח היהודי באמריקה - כך אומר לי מהנדס רומני - וברוסיה הוא אותו מוח. בטכניון גם באלקטרוניקה וגם במתמטיקה וגם בפזיקה וגם בגיאולוגיה יש כאלה וכאלה, לא כולם שווים, בכל מקום יש אנשים.

ש.א. אלמוזלינו - היו"ר:

למען הדיוק וכדי שכולם ידעו מה פורסם מטעם ועדת העבודה אני רוצה לקרא את הקומוניקט: "נמסר כי מהנדסים רבים מביין העולים אשר זכו בארצותיהם לתעודות מהנדסים מתקשים להקלט במקומות העבודה בישראל משום שהכישורים שלהם אינם מגיעים לרמה המקובלת בארץ". על זה צריך פטיציות ומשום כך צריך להתקומם?! זה הקומוניקט הרשמי שהוצא. מה שפורסם בעתונות הוא 30-40% מביין העולים הם מהנדסים ונמסר גם על הסבה מקצועית מתאימה. את עומדת על כך שכל המהנדסים הבאים מבריה"מ נרשמים תחת השם מהנדסים וארכיטקטים ואנו נשמע מה יש למר עובדיה ממשרד הקליטה לומר על כך.

ב. עובדיה:

הדיון כפי שמתפתח היום בוועדה מעורר דאגות רבות לפחות אצלי, מכיון שהוא מוביל אותנו לויכוח שאיננו תכליתי ועלול להגביר בעיות וליצר חדשות, במקום להצביע על אמת בעיות שקיימות ושניתן לפתור אותן והן הן הבעיות האמיתיות. לעתים קורה שכאשר יש מצוקה מתפתחת אנומיה, ואנומיה שאיננה מתיחסת אל המצוקה עצמה. מצוקה אמיתית היא באמת הפער שנוצר בין היצע של כוח אדם מסוים לבין ביקוש של אותו כוח אדם. אני חושב שעל כך נצטרך לתת את הדעת ולהשיב על כך, ובהמשך הדברים אתיחס לבעיה המרכזית הזאת. לפני כן על מנת למנע אי הבנות, אני רוצה לתקן כמה וכמה דברים שהושמעו כאן ושדומני שהבהרה לגביהם הכרחית ותשפר אולי את האווירה.

הערה ראשונה כלפי מר שנקמץ. עברתי על

הפרוטוקול, אני עצמי לא השתתפתי באופן ישיבות שאתה מצטט מתוכן. לא מצאתי אף הערה ברוח הדברים שאתה טענת ואני סובר שמכיון שאין טענה כזאת מצד המשרד לקליטת העליה, הרי שהטענה שלך בוודאי יורדת. לא נטענה טענה כזו ואני רואה את עצמנו כנקיים בנקודה זאת. הערה שניה: אנחנו סוברים שיש בעיות שהמשרד לקליטת העליה לא יוכל להכנס לברורן. יש בעיות שאנחנו כממשלה לא נוכל להתייחס אליהן ולנקט עמדה. המדובר בויכוח שהושמע כאן בין הם תדרות המהנדסים לבין הסתדרות ההנדסאים והטכנאים. לכל היותר מה שיעשה, וכבר נעשה, פניה של השר לקליטת עליה אל ההסתדרות, על מנת שההסתדרות תתייחס לאותן הבעיות הנוגעות לקליטת עליה ושיתכן וצריך למצא להן פתרון בתוך ההסתדרות. אנחנו כממשלה לא ננקט עמדה בויכוח זה. אני מקבל על עצמי לבדוק את העניין ואם נכתב מכתב תנחן גם חשובה.

באשר לשאלה בדבר קיום קורסים להסבה

מקצועית, היות והנושא הוא בתחום האחריות

של מחלקתי, אני בקי בזה במישרין. מתקיימים כבר מספר שנים קורסים להנדסאים אשר מוזמנים לאותם קורסים אקדמאים כולל מהנדסים. בהתחשב בביקוש הגדל והולך להנדסאים ולטכנאים בתחומים מסוימים, באורח טבעי ותוך שיתוף פעולה עם כל הגורמים, אנו מכשירים אנשים לאותם התחומים, על מנת לענות על הצרכים באותם התחומים. אני חושב שכאשר יש עולים בריאים ונפשם המסוגלים להתייחס אל המציאות כפי שהיא, הם הולכים לאותם התחומים בהם מבוקש כוח אדם, אנחנו מעודדים לעשות זאת, הם עושים זאת והתוצאות חיוביות ומעודדות. הם נקלטים במשק. באשר לטעון המושמע כאן ואני מביין שלא אחת מדברים וב על דרך הכללה. אני מציע לכולנו להיות זהירים בדברינו. יש בעלי מקצועות בתחומים שונים וברמות שונות שיש בהם טובים יותר ופחות טובים. לא הייתי מציע שנלך בדרך של הכללה ונוציא משפט על קבוצות בני אדם בעלי מקצועות, בהתחשב בהתפתחותן של דעות קדומות בחברה הישראלית, הרי שתפתחנה דעות קדומות והדבר יכביד על קליטת אנשים בחברה ובעבודה. עלינו להיות בעלי גישה זהירה מאד ולהודות שיש

כאלה וכאלה. יש להעריך אותם על פי כישריהם כל אחד לעצמו ולהוזהר מהדבקה תויות כוללות על קבוצות. כאן אני רוצה להגיע לאחת הבעיות המרכזיות שדומני כי טרם הצלחנו להתמודד אתן. נדמה לי שאם נעשה רביזיה מוחלטת נצליח אולי להתמודד אתה, ואני חושב שזה נושא שבתוך הממשלה בוודאי נעבוד על זה רבות. אנחנו צריכים להגביר, לפתח וליעת את שרותי המיון, ההשמה וההתאמה במידה כזו שאנחנו נצליח להדביק טוב יותר אדם אל תפקיד, וכאן תשובה לכבוד היו". אני מאד חושש מהדברים שאת היום העלית וכפי שקראתי בפרוטוקול גם בישיבה הקודמת. אינני חושב שאפשר לדבר בדרך של הגללה לעמוד על כך שאדם בהכרח יקלט במקצועו. אני סובר שעלינו לגצל את מיטב הידע, הנסיון והכישורים שאנשים מביאים אתם ובתנאי שאותם בעלי נסיון ואותם בעלי ידע יוחאמו לתפקידים שבהם הם יכולים לתרום. זה מחייב את כולנו להקדיש לזה הרבה יותר תשומת לב ואני חושב שגם נצליח בכך. אנו צוברים נסיון, אנו מפתחים את השרותים ושוב איננו עומדים היום במקום בו עמדנו לפני שנה, שנתיים ושלוש. אני חושב שע"י שיתוף פעולה פורה בין כל הגורמים נצליח להגיע לכך.

נשאלה כאן שאלה רצינית והא מה עושים עם אקדמאים. מה עושים על מנת להגביר את כושר הקליטה, עם אותה בעיה מרכזית של העדר ביקוש מספיק לאקדמאים. הממשלה בשתוף עם הסוכנות היהודית הקציבה מאה מליון דולר לצורך הגברת אפשרויות הקליטה של אקדמאים במשק. נכון הוא שמפאת המלחמה היהעכוּב בהפעלת הקרן. עכשיו אנחנו בקצב מהיר מאד בודקים תוכניות ויש כרגע תוכניות בסדר גודל של 25 מליון לירות שנמצאות בתהליך סופי של ספול ואשור. התוכניות הללו כוללות במפורש הנדסאים. מכיון שלא נוכל לקלט מהנדסים מבלי שנוכל לקלט הנדסאים. אצלנו הם כלולים באותה קטגוריה עניינית. אם יתברר שהנדסאי היה מועמד לקבלת תפקיד שמחייב השקעה, ולא יכל היה להקלט מכיון שלא היתה השקעה מתאימה, אני אודה לך מר שנקמן אם תפנה אלי ואני אטפל בזה.

ז. שנקמן:
אני רוצה שזה לא יהיה דרך אגב. צריך להיות דגש אולי לא מיוחד על הנדסאים, אבל שיכלול גם אותם יחד עם המהנדסים והטכנאים.

ב. עובדיה:
אנחנו בוועדת העבודה של הכנסת קראנו את אותם העקרונות על פיהם הוקמה הקרן, והיא במפורש אינה חוסמת את הדרך בפני הנדסאים. זה לא דרך אגב אלא במישרין מפני שאנחנו רוצים לקלט עליה. בכדי למנוע אי הבנה וזו תקלה מאד חמורה, אותן הערות שנשמעות ביחס לישראלים ועולים. וותיקים וחדשים. קרן המשאבים מיועדת למשק והמשרד לקליטת העליה בא והצהיר בוועדת העבודה שאנחנו סוברים שאין זו בעיה של עולים כעולים, אלא בעיה של המשק. קרן המשאבים ב-75 מליון מתוכה מיועדת למשק כולו ולא לעולים בהכרח, כאשר העולים הם חלק מכוח האדם שמיועד לקליטה במסגרת פיתוח התשתית הרחבה יותר. רק 25 מליון מתוך המאה מליון מיועדים לעולים על מנת לאפשר פיתוח תוכניות המיועדות לעולים כאשר הם באים ליצר משבצות חדשות במשק. כאן אני רוצה להעיר הערה שדומני כי אנו צריכים להיות פתוחים וערים לה. אינני סובר שנוכל לקלט את העליה אם אנחנו את הכל נרצה לשבץ בתוך משבצות קיימות. עלינו להקים משבצות חדשות. פירוש הדבר הקמה וקידום ופיתוח משבצות חדשות בצורה של פרויקטים, בצורה של מעלים חדשים, בצורה של תעשיות חדשות. לכך עיקר המאמצים של הממשלה מכוונים היום. גם אינני חושב שיש מישהו במשרד לקליטת עליה או בממשלה שבא במיוחד להעדיף עולה על פני מי שאיננו עולה. אנחנו יודעים שעלינו להאבק בדיוק בהפך מזה, למצא דרך שלא יועדפו וותיקים על פני עולים חדשים בצורה שפוגעת בצורה ישירה בעולים, כאשר משרות במשך תקופה ארוכה פנויות ולא מוכנים לקבל אליהן עולים ודוקא מחפשים ישראלים וותיקים. זו הבעיה ואנחנו עצמנו היום מודעים לעניין הזה שאיננו רוצים לתת תחושת עדיפות לעולה כי איננו רוצים להגביר בעיות של פער בישראל. אין לי כל ערובה שהכל מתנהל כשורה בכל המקומות. עלינו לעשות כל מאמץ להגיע לכך ולמנע תקלות עד כמה שניתן. לסיום, אני סובר שאחת הסכנות הרובצות בפתחנו, היא הסבה לא נכונה של עולים. אנו צריכים לדאג להסבה מותאמת של עולים לצרכי המשק באורח לא תלוי מה היה מקצועם הקודם, אבל עד כמה שאפשר

מותאמת לצרכים הרוחניים, הנפשיים שלהם, ויחד עם זאת הסבה של המשק לצרכים הנובעים מהמבנה המקצועי של העם היהודי. דהיינו, אם אנחנו רוצים באיזורי פיתוח שלנו שבנים של קרית גת לא יברחו משם לאחר שעברו השכלה אקדמית, שבנים של דימונה ישארו בדימונה לאחר שעברו השכלה גבוהה וטכנית, שיווצר משק שמתאים להשארותו של בן דימונה בדימונה, ושל בן מעלות במעלות, ושעולה תדש בעל כישורים יוכל להשתלב במשק ברמה טכנולוגית מתאימה באותם איזורים. דהיינו פיתוח ברמה טכנולוגית, ברמה של אוטומציה שמתאימים את המבנה המתפתח בחברה הישראלית, בין אם מכוח ההתפתחויות בתוך החברה הישראלית, ובין מכוח טיב העליה והמבנה המקצועי של העם היהודי ויש אפשרות לעשות זאת, בתנאי שאנחנו מתכננים את כוח האדם, מתאמים אותו לתוכניות פיתוח המשק, מתכננים ומתאמים עם תוכניות לפיזור האוכלוסייה, ודואגים לכך שתוך תאום נכון במשרדי הממשלה השונים, נגיע לאותה מטרה נכספת.

ש.א. אלמוזלינו הינו"ג:
אני רוצה לבקש את מר גדעון בן ישראל חבר הוועדה המרכזת, ובהזדמנות זו

אני רוצה למלא חובה נעימהנעדת ועבודה בדרך כלל הזמינה אותו והיה נוכח בדיונים כממונה על יחסי עבודה במשרד העבודה. כעת עבר לקטע אחר בחיים הציבוריים של ההסתדרות. אני מברכת את גדעון בן-ישראל להבחרו לוועדה המרכזת ולקראת קבלו את התפקיד בוועדה לאקדמאים בהסתדרות. אנו בקשנו ממר נגור בישיבה הקודמת להתיחס לנקודה אם קיימת מגמה, אפשרות או מחשבה לגבי סדרי פטורי עולים, האם צריך להיות הסדר מיוחד או סדורים מיוחדים בכדי לא לאפשר להם לעבור תקופה קצרה ואחרי זה כשיש פיטורים צריך לפטר אותם, או שנוהגים לפי הכללים המקובלים בסדרי הפיטורים כפי שנקבעו ע"י הסכמי העבודה וע"י חוקת ההסתדרות.

ג. בן-ישראל:
אני לא אעריך בדברים, משום שהנושא עדיין לא בשל מבחינה הסתדרותית לקביעת עמדה

סופית. הנושא מורכב מאד, והוא מורכב בראש וראשונה משום שכשאי אפשר להגדיל את העוגה מתר אלא צריך לחלק את העוגה הקיימת, בטבע הדברים נוצרות הרבה בעיות. זה שורש העניין. ההסתדרות בהיותה הסתדרות כללית חייבת לראות את כל המרכיבים של הבעיה, את הבעיה של המהנדסים, את הבעיה של סכנאים והנדסאים, וגם את הבעיה של בני הארץ וזו בעיה די מורכבת המחייבת הגישות יתר. דבר אחד צריך להיות ברור, ההסתדרות היתה מאז ומתמיד נגד צכיזם והיא תמשיך להאבק נגד כל צורה של צכיזם. אבל זה אומר שזה מחייב את כולם ולא רק לפי נוחיות של אותה תקופה. במילים אחרות, אם הבעיה כרגע היא בעיה של קליטת מהנדסים וצריך לבקש את רצונם הטוב של הנדסאים. אני חוזר ואומר, אם יש טעון מצד אלה העוסקים בקליטה, שכרגע יש בעיה חמורה של מהנדסים, ברור דבר אחד, שכדי שיהיה רצון טוב מצד ההנדסאים והסכנאים, צריך לבחון את מכלול מערכת היחסים, משום שבלי הדדיות בנושאים האלה, לא תפתר הבעיה. לכן הצורה החד-צדדית שבה הוצגו העניינים, היא לא תורמת לעניין. פה יש צורך בהרבה רצון טוב משותף, תוך ראייה כוללת של הנושא ולא ראייה חלקית שמחריפה יחסים ואיננה תורמת לפתרון הבעיה. מה שאנו עומדים לעשות בימים הקרובים, וכבר שוחחתי על כך עם עמיתי חסון, זה לשבת יחד עם הגורמים. כרגע זה עניין של המהנדסים, ההנדסאים והסכנאים. מחר זו בעיה של הרבה מקצועות אקדמיים אחרים. הויכוח כאן מתמקד רק בגלל הפיטורים שהיו בחיפה, אבל זו שב תמונה לא נכונה, משום שיש מקצועות אחרים אקדמאים ששם הבעיה תלך וחריף. אנחנו נשב יחד ויהיה דיון בוועדה המרכזת לאחר הכנה מתאימה של כל הנושא הזה שאותו אי אפשר לעשות בחפזון, כי חייבים לראות את כל המרכיבים של התמונה, ובעקבות זאת ההסתדרות תקבע לגבי הקטע שלה מדיניות בעניין שהיא מדיניות מאוזנת ותיקה בחשבון את כלל האינטרסים, גם של העליה, גם של הבעיה של חיילים משוחררים ושל סכנאים שלומדים, ויש בעיה של עדות המזרח שהיא כלל לא בעיה מבוססת בעניין הזה, וצריך מאד להזהר שתוך כדי המלחמה על קליטת עליה לא ניצר מתיחות שאיננה דרושה. אנחנו חייבים לראות את כל התמונה. מה שאני רק מבקש, וקודם כל מעמיתי בהסתדרות, אנחנו כולנו בהסתדרות כללית, וכל אחד ישתדל בעניין הזה למתן את סגנון הדבור ונחפש את המוצא המשותף שיענה למכלול האינטרסים באופן הוגן, כאשר הראיה הבסיסית היא שצכיזם לא יהיה, ההסתדרות לא תתן אפשרות לשום סוג של צכיזם. כששמעתי את הדברים לא היה ברור לי הקשר בין כל המרכיבים. כל אחד מבין כשזה נוגע אליו, אבל איננו מוכן לראות את הנקודה

של הצד השני. בלי פתרון הוגן לכל הצדדים, בלי הדדיות הוגנת הבעיה לא תמצא פתרון, רק יחריף הויכוח מבלי שימצא פתרון ענייני. אנחנו נחתור לפתרון ענייני שיראה את מכלול האינטרסים.

ש.א.אלמוזלינו - היו"ד:
על השאלה שהצגנו להסתדרות לגבי הפתרון המעשי, על זה לא קבלנו תשובה.

ג. בן-ישראל:
אמרתי שהעניין לא בשל מספיק, אנו לא יכולים לתת לעניין תשובה שתיצר בעיות חדשות. התשובה חייבת להיות תשובה שתיקח בחשבון את כל הצדדים. יש הרבה מוקשים בעניין, יש רגישויות רבות וזה ידרש עוד קצת זמן עד שנגיע לפתרון מעשי. השאלה שנשאלה כאן היא האם לתת עדיפות בסדרי פיטורין לסוג של עולים. על זה מדובר. הרי זו היתה השאלה הספציפית.

ה. זיידל:
מה שהיו"ר אומרת הוא שאם ישנה בעיה קונקרטיה, עליכם מיד לטפל מבלי לחכות לפתרון היסודי. אם חתעורר בעיה נוספת בחיפה או במקום אחר, לפי דעתי אתה כיו"ר המחלקה האקדמאית וא. חסון כיו"ר המחלקה לקליטה שניכם צריכים לשבת עם הצדדים ולמצא פתרון מידי לכל עניין קונקרטי עד שהעניין היסודי ימצא גם הוא את דרכו. אני למשל בעד הסדר הדדי. אפשר למצא שפה משותפת בין מהנדסים והנדסאים לגבי כל עניין קונקרטי.

ח. שמעוני:
השאלה היא באיזו דרך, האם בדרך של העדפה ימצא הפתרון?!

מ. נגור:
אינני חושב שצריך הייתי להגיב לאחר שג. בן-ישראל כיו"ר המחלקה לענייני אקדמאים אמר את דבריו, אבל מאחר וח"כ ה. זיידל אמר מה שאמר, התעוררה הבעיה האם לתת פתרון מידי ולקוי בחסר, או לנסות לפתור את הבעיה הכוללת. אמנם דרוש זמן, ואז אנחנו נדע שהפתרון שהועלה כאן שזאת בעיה יסודית למעשה, ימצא במערכת בעיות הקליטה בכלל ומערכת האקדמאים בפרט. לכן אני חושב שהפתרון הטוב יהיה שלמדנו את הבעיות, הבעיה הועלתה למעשה על פני השטח בעוד שקודם לכן היתה בעיה בתחתית, אבל זו בעיה כאובה. אני חושב שההסתדרות תתייחס בדיוק באותה רוח כפי שג. בן-ישראל אמר, ואני חושב שיהיה מאד מכובד שנבוא לועדת הקנסות, חברי הועדה המרכזת וכל אלה שהוזמנו ונאמר את הדבר כפי שמוסדות ההסתדרות לאחר דיון מעמיק יחליטו. אני חושב שאז גם הבעיה הספציפית הזו שהיא חלק מהדבר הכולל, ימצא את פתרונו. נכון שלא מדובר כאן על זמן ארוך אלא על זמן מסוים שאנו רוצים להתייחס אליו. כפי שנאמר אני מבין שגם הועדה המרכזת רוצה בכללותה, בין יתר הדברים שהיא רואה, התייחסות לנושא זה. לכן אני חושב שעם קצת סבלנות נמצא את הפתרון הטוב ביותר.

א. חסון:
ברצוני להדגיש את הנקודה שהועלתה כאן ע"י זיידל. ההסתדרות אינה יכולה בשום פנים ואופן מבחינת המחלקות שלה שלא להכנס בכל תחום ובכל מקרה שבהם מתעוררת השאלה הזו. הבעיה הכללית היא כללית ואינה רק בעיה של ההסתדרות ויחסי הגומלין בין מהנדסים והנדסאים וטכנאים. זה חלק מהבעיה, כשם שהפתרון איננו יכול להיות מושלם ואנו מודעים לכך. אנחנו נכנסנו מיד לכל תחום שבו התעוררה הבעיה הזו, ויהיו החברים סמוכים ובטוחים שגם אם תתעוררנה בעיות כאלה, אכן ההסתדרות תכנס לתחום הזה במטרה לעכב פיטורין, למצא פליאטיבים או למצא את הפתרון הדרוש. כפי שנאמר כאן, אנחנו הולכים לקראת דיון מקיף בבעיה המרכזת באשר נוגע להסתדרות, כי יש כאן גורמים שהם מעל ומעבר לאפשרויות הטפול של ההסתדרות והדבר ברור. אבל אני מצוין שההסתדרות התחייבה על פי החלטות מסוימות לבדוק נושאים המעוגנים באיגוד המקצועי ובכוונתנו לעשות כל מאמץ על מנת ליישם את ההחלטות האלה. אין לנו שום בעיה באשר להצלחה המידית, אבל הרצון, המאמץ והטפול אלה הם דברים המתייחסים אותנו ואכן נעשה את הדבר הזה. בנוסף לכך ברצוני לומר לנציג משרד העבודה ולא לצרך התנצחות: אי אפשר לדחות גם את הפתרונות החלקיים. יש לנו פה בעיה לטווח הקצר, והיא בעיה מצטברת, משום שאיש מאתנו לא מעלה על דעתו שאפשר באופן מכני למצא פתרון שעל ידו או

באמצעותו או במחיצתו נוכל לתת תשובה לאותה נקודה קריטית אשר נתגלתה לא היום ולא אתמול. לפני שנתיים-שלוש ידעו שלקראת מחצית שנת 74 הבעיה בתחום המהנדסים תתעורר. ההאטה בעליה נותנת לנו איזו שהיא אפשרות היום לבדק את אמצעים, לחשל את הגישות שלנו ולפעל על מנת שאותו מספר שהוא מספר מדאיג ביותר של כאלף בעלי מקצוע אשר הסא מובטלים מאנס כיום ימצאו פתרון. הפתרון חייב להיות משולב. אני לא מבין, ולא פותח דיון חדש כיצד במשק כשלנו, משק בנוי על פי כללים וקריטריונים מסוימים לא ניתן על פי העדפות מסוימות או על פי לחצים שיש בהם וברח כיום, לעשות על מנת לסתום את הפער הקיים במובן של פיגור בהעסקת מהנדסים בתעשייה במדינת ישראל. איש איננו מצפה לכך שתוך מהלך קצר ומידי נוכל לסתום פער שמתבטא ביחסים של 1:5:3. אבל לפחות לפעל בכיוון זה, מה עוד שלפני שנתיים ולפני שלוש שנים טענו שהאמצעים התקציביים אינם קיימים, אך הפרויקטים ישנם. כיום הפרויקטים ישנם, האמצעים קיימים והבעיה לא זוהה. זו האמת המרה שאנחנו כולנו חייבים לדעת אותה.

בנוסף לכך אני חייב לציין שמשרדים ממשלתיים רבים מאד באופן יחסי קבלו בשנתיים-שלוש האחרונות הצעות מוחשיות ביותר לפיתוח אותו מחקר שימושי ופיתוח טכנולוגי שהם למעשה כורח ללא נסיון למצא פליאטיב שולי. כורח מבחינת המשק שלנו. ההשקעות הציבוריות והפרטיות גם יחד בתחום הזה ראויים למשק פרימיטיבי. אם היחס הוא של 1:8 ו-1:7 ויש גם 1:9, לגבי מדינות תעשייתיות, הרי שחברים יבינו היטב היכן נקודות התורפה וכיצד ניתן לפעל, מה עוד שהקרן קיימת יש קרן קיימת ויש קרן לא קיימת - אני לא יודע בסופו של דבר כיצד להגדיר את העניין הזה. אני מסיים ואומר כי בין שאר התוכניות שהוגשו לגורמים ממשלתיים שונים ישנה פה תוכנית מפורטת ביותר להקמת שנים-שלושה מכונים אשר יטפלו בסוגיות של המחקר השמנשי שזה לא רק צוואר הבקבוק של המשק שלנו אלא אחת מהנקודות הקשות ביותר והחלשות ביותר. נכון שבכל הדברים שאני צינתי אין פתרון מלא ומושלם, אבל אנו מדברים על אותו מאמץ, על מנת להקל על המצב הקיים. היתר חייב למצא את פתרון לעניות דעתי ע י רשת ענפה יותר של השתלמויות בהסבה מקצועית. אני לא אביא את המספרים, אבל החברים חייבים להיות מודעים לכך שמה שנעשה בתחום ההסבה המקצועית הוא כאין וכאפס בהשוואה לגודל הכעיה הקיימת כאן. אני מברך בין השאר על היוזמה שלכם במישלב, לקיים בתחום של הנדסת מכונות קורס להסבה מקצועית. אני מתחייב כראש מחלקת הקליטה והפיתוח לעשות כל מאמץ על מנת להרחיב את התחומים של הקורסים האלה כי גם זה יכול לתת לנו תשובה חלקית.

מ. שובר:
אני מרשה לעצמי להגיד שמתוך הקשר עם המפעלים, מתוך מילוי תפקידי כמזכיר הסתדרות ההנדסאים במחוז חיפה, אני יכול להגיד בגאווה שטכנאי בוגר בי"ס להנדסאים וטכנאים הוא היום מוצר מבוקש ביותר במפעלים ובמשק התעשייה הישראלית. זה לא מתוך כך שהוא הנדסאי או טכנאי, אלא משום שהכשרתו המקצועית מותאמת וכל פעם מותאמת מחדש לצרכי המשק הישראלי ולרמה הטכנולוגית של היום. הבעיה היא לא של חוסר תעסוקה למהנדס העולה או להנדסאי או הטכנאי העולה, כיון שאני לא מקבל שאין תעסוקה למהנדס העולה, אותו הדבר לגבי ההנדסאי והטכנאי. אותם העולים לא תמיד הכשרתם התאימה אותם לצרכי המשק הישראלי, ואפילו הסתדרות ההנדסאים וגם מזכיר הסניף המחוזי יעשה מה שירצה, אם מפעל מסוים ירצה לקבל לעסוק - ואני גם לא יודע מה זה עיסוק של טכנאי או מהנדס, אם ירצו לקבל מהנדס והוא טוב ומתאים למפעל יקבלו אותו. אבל גבירותי ורבותי, באותו הרגע שמהנדס או אותו טכנאי איננו מותאם לצרכי המפעל לא יעזור שישלמו לו את המשכורת מטעם הסוכנות הו הממשלה במשך שנה, הוא לא יקלט. להפך, כעבור שנה הוא יהיה במצב הרבה יותר גרוע, ואם יש לוועדת העבודה של הכנסת השפעה והחלטה, יש צורך להמליץ להשתמש בכספים האלה ולהביא את העולה החדש, הן מהנדס, הן הנדסאי וטכנאי לרמה המתאימה לפי צרכי המשק.

עוד הערה קצרה לגבי מהנדס שתעשה לו הסבה מקצועית לטכנאי. מהנדס זה תואר, הנדסאי זה תואר, טכנאי זה תואר, טכנאי זה תואר. מהנדס זה תואר גבוה יותר מאשר הנדסאי וטכנאי. צריך להסב אותו לתואר יותר נמוך? אפשר מהנדס לנעלים להסב אותו

להנדסאי בנין. זה אפשרי. אבל אי אפשר לקחת מהנדס כימיה ולהסב אותו
לטכנאי כימיה. זה לא ניתן. אתן לכם דוגמא.

ש.א.אלמוזלינו - היו"ר:
לדעתכם לא ניתן, אבל המציאות היא אחרת,
עושים את זה בדיוק. הוא מוותר על התואר
שלו ולוקח תואר אחר. אנו חוזרים לאחד דיון של שנתיים וחצי לאותה הנקודה
ממנה התחלנו.

מ. שובר:
ניתן בוודאי, ואני אישית שוחחתי עם אותו
החבר שהוא טכנאי בנין לסלילת שבילים
לנצול עצים ויש גם מהנדסים כאלה. יכולים להסב אותו הסבה מקצועית על מנת
שהיה הנדסאי או טכנאי בנין לכל, מותאם למשק הישראלי. את זה ניתן לעשות
וזה גם חיובי. קבלתי מכתב מהנהלת סולתם. נתקבלה שם חברה לעבודה בתפקיד
של הנדסאי-טכנאי. כותבים לה שהתברר מהתעודות שלה שהיא מהנדסת וחברה
בהסתדרות המהנדסים והיא שייכת לוועד המהנדסים בסולתם. מו דיעים לה
שמוכנים להעסיק אותה הלאה, אם לא תהיה התנגדות שתעבוד כטכנאית. הכוונה
להתנגדות מהסתדרות המהנדסים וההנדסאים. אני עניתי מה פירוש שמהנדסת
תעבוד כטכנאית? אם היא בדירוג של הנדסאי זה אותו הדירוג, יש לה לפי
חוק רישום מהנדס את דרישום שלה והיא שייכת לוועד המהנדסים וההנדסאים.
מה יבדיל את החברה חוץ משנותנים לה תסכול מסוים שהיא מפסיקה להיות
מהנדסת ומתחילה להיות טכנאית? צר לי להגיד שעם כל הויכוח גם היום,
מביימים דבר שמהנדס כביכול צריך לרדת ולהיות טכנאי. אני חושב שאנו
עושים כאן עוול הן לעולים שהם מהנדסים וטכנאים, ועוד יותר עוול לציבור
שמקבל את ההכשרה המתאימה ביותר בבתי"ס הגבוהים בארץ ובבתי"ס
להנדסאים וטכנאים. לכן אני חושב שטוב יעשו אותם המוסדות, ואולי אגזים
אם אומר שעליהם ללמוד מהסתדרות ההנדסאים והטכנאים שהולכים בדרך זו לתת
הכשרה נוספת לאותם החברים, ויש אפילו חוזרים בהודעות ברוסית לחברים
העולים שקוראים להם להשתלם בהתאם לצרכי הארץ. הבה נעשה זאת ואז נתרום
לקליטת העליה.

ש.א.אלמוזלינו - היו"ר:
אני מודה לכולכם ואני מבקשת מכל גורם
שיביא לנו את ההצעות שלו לסכום הנושא
הזה בכתב. זה אמור לגבי הסתדרות הנדסאים וטכנאים, זה אמור לגבי הסתדרות
המהנדסים וזה אמור לגבי ההסתדרות. בהמשך נראה כיצד נסכם את הדיון הזה.
לגבי משרד העבודה לא נתנה לנו ההזדמנות לשמוע את דברם. בישיבה הבאה
נשמה מה דעתו של משרד העבודה על סוגיה זו. בזה אני נועלת את הישיבה.

הישיבה ננעלה בשעה 11.35